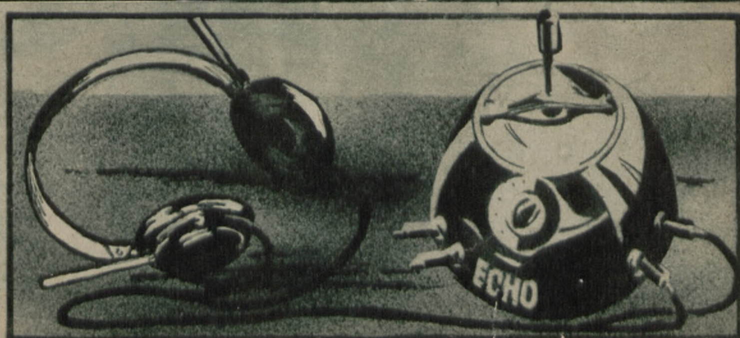

Radjo na wsi

WRZESIEŃ 1935 - LUTY 1936

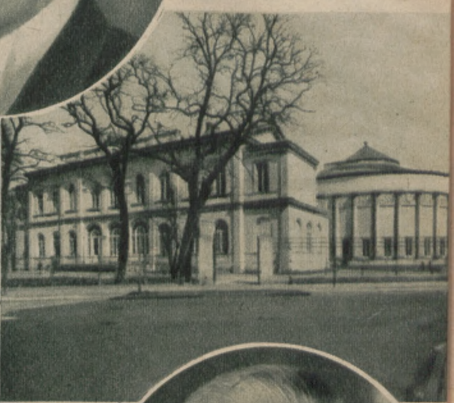
Pałac belwederski. Tu mieszkał i zmarł pierwszy Naczelnik Państwa Marszałek Piłsudski

Na lewo: P. Prezydent R. P. prof. Ignacy Mościcki

Zamek warszawski, siedziba P. Prezydenta Rzeczypospolitej

Gmach Prezydjum Rady Ministrów w Warszawie

Na prawo: Gmach Sejmu Rzeczypospolitej

U góry: P. Minister Poczt i Telegrafów inż. Emil Kaliński

Na lewo: Gmach Min. Poczt i Telegrafów, które przejęło obecnie w posiadanie „Polskie Radjo“

Radjo na wsi

ILUSTROWANY KWARTALNIK RADJOWY

ROK I. Wrzesień 1935 — Luty 1936 NR. 2—3

REDAKCJA: WARSZAWA, PL. DĄBROWSKIEGO 3 — TELEFON 565-20
ADMINISTRACJA: WARSZAWA, UL. CHMIELNA 62 m. 1 — TELFON 630-70

Prenumerata roczna 60 gr. Numer pojedynczy 15 gr., z przesyłką 25 gr.

ANTONI SOSNA

NOWA KONSTYTUCJA POLSKA.

Słuchacze Polskiego Radja słyszeli już nieraz i w przyszłości słyszeć będą przemówienia, odczyty, pogadanki o nowej Ustawie Konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej, która weszła w życie z dniem 25 kwietnia r. b.

Z pewnością jednak wśród słuchaczów Polskiego Radja niemało znajdzie się takich, którzy tej nowej Ustawy Konstytucyjnej nigdzie nie czytali, nie znają jej i dlatego może te odczyty, przemówienia i pogadanki wydawać się mogły niezrozumiałe, a przeto i niezajmujące. A przecież, każdy obywatel polski znać dobrze powinien najważniejszą Ustawę swej Ojczyzny, swego Państwa.

Ustawa Konstytucyjna, czyli Konstytucja, jest w każdym ustroju państwowym tem, czem w budowli jest fundament: na Ustawie Konstytucyjnej wspiera się cały gmach budowy państwowej, od siły i dobrego ułożenia fundamentów zależy trwałość całej budowy.

Pierwszą Konstytucję nadał Polsce Sejm w Ustawie z dn. 23 marca 1921-go roku. Ustawa ta nadała Polsce ustrój, zwany parlamentarnym, zbliżony do ustroju Francji. Największą władzę w państwie miał Sejm, który wyłaniał Rząd i w każdej chwili mógł obalić zarówno każdego Ministra, jak i cały Rząd. Prezydent Rzeczypospolitej nie posiadał prawie żadnej władzy faktycznej, nie mógł nawet rozwiązać Sejmu i Senatu, ani nawet mianować Ministrów według własnej woli i uznania.

CZEM JEST PAŃSTWO POLSKIE

Nowa Ustawa Konstytucyjna Rzeczypospolitej w artykule pierwszym mówi: przedewszystkiem, czem jest Państwo Polskie.

„Państwo Polskie — czytamy w punkcie pierwszym tego artykułu — jest wspólnem dobrem wszystkich obywateli".

Winniśmy dobrze zastanowić się nad tem krótkiem zdaniem, i mocno wziąć je do serc i sumień naszych. Skoro bowiem Państwo Polskie jest naszem wspólnem dobrem, niewolno nam czynić nic takiego, coby było szkodliwe dla Państwa, bo przez to pomniejszymy nasze wspólne dobro, a więc i dobro nasze własne. Przeciwnie winniśmy dla Państwa Polskiego szczerze i chętnie pracować, bo

przez to umacniamy i pomnażamy nasze wspólne dobro, a więc i dobro nasze własne. Dalsze punkty artykułu pierwszego nowej Ustawy Konstytucyjnej mówią o Państwie Polskim:

„Wskrzeszone walką i ofiarą najlepszych swoich synów ma być przekazywane w spadku dziejowym z pokolenia w pokolenie".

Nowa Ustawa Konstytucyjna słusznie przypomina nam w swym artykule naczelnym, że Państwo Polskie nie dostało się nam załatwo, ani nie jest niczyim podarunkiem.

Państwo Polskie, które utraciło swą niepodległość przed półtorawiekiem blisko, wskrzeszone zostało walką i ofiarą najlepszych swoich synów. Od Tadeusza Kościuszki, pod którego wodzą kosynierzy zdobywali armaty moskiewskie „rękami od pługa", poprzez Legjony Polskie, walczące o wolność Polski w szeregach Napoleona, poprzez wszystkie powstania i rewolucje aż do zwycięskiego wysiłku Józefa Piłsudskiego — jedno po drugiem pokolenia Polskiego Narodu składały swe krwawe ofiary dla odzyskania niepodległego Państwa Polskiego.

Pokolenie obecne, któremu danem jest żyć i pracować w wolnem, niepodległem Państwie Polskiem, obowiązane jest dołożyć wszelkich wysiłków, by to nasze dobro wspólne, zachować, umocnić, wzmóć jego siłę i powagę, by je przekazać w nienaruszonym a pomnożonym spadku dziejowym pokoleniom następnym. O tem każdy obywatel Państwa Polskiego wiedzieć i każdej chwili życia swego pamiętać winien.

USTRÓJ PAŃSTWA POLSKIEGO

Gdy dawna Konstytucja odarła Prezydenta Rzeczypospolitej ze wszelkiej niemal władzy, którą zazdrośnie zagarnął dla siebie Sejm, a właściwie partje polityczne, nowa Ustawa Konstytucyjna skupia w osobie Prezydenta Rzeczypospolitej całą, jednolitą i niepodzielną władzę.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej za sprawowanie swej władzy nie jest odpowiedizalny przed żadnym sądem ludzkim, jedynie — przed Bogiem i historją czyli sądem potomności.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w wykonaniu swej władzy, mianuje według swego uznania Prezesa Rady Ministrów; zwołuje i rozwiązuje Sejm i Senat; jest Zwierzchnikiem Sił Zbrojnych; reprezentuje Państwo nazewnątrz, przyjmuje przedstawicieli państw obcych i wysyła przedstawicieli Państwa Polskiego, stanowi o wojnie i pokoju; zawiera i ratyfikuje (zatwierdza) umowy z innemi państwami; obsadza urzędy Państwowe Jemu zastrzeżone (art. 12). Prócz tego Prezydent Rzeczypospolitej, ustępując ze swego stanowiska ma prawo wskazać jednego z kandydatów na swego następcę i zarządzić głosowanie powszechne, ma prawo oddawać pod sąd Trybunału Stanu i stosować prawo łaski (art. 13-ty).

„Świadom odpowiedzialności wobec Boga i historji za losy Państwa przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu, na urzędzie Prezydenta Rzeczypospolitej praw zwierzchniczych, Państwa bronić jego godności strzec, ustawę konstytucyjną stosować, względem wszystkich obywateli równo kierować się sprawiedliwością, zło i niebezpieczeństwo od państwa odwracać, a troskę o jego dobro za naczelny poczytywać sobie obowiązek. Tak mi dopomóż Bóg i Święta Syna Jego Męka Amen". (art. 19).

Rota przysięgi, jaką ustanawia nowa Konstytucja wskazuje, że Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej może być tylko chrześcijanin!

GŁÓWNE ORGANY PAŃSTWA.

„Organami Państwa, pozostającemi pod zwierzchnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej są: Rząd, Sejm, Senat, siły zbrojne, sądy, kontrola państwa.

Ich zadaniem naczelnem jest służenie Rzeczypospolitej" (art. 3, punkt 1 i 2).

SEJM I SENAT

Sejm według nowej Konstytucji, uchwala ustawy, ustala budżet, nakłada na obywateli ciężary podatkowe i inne, wreszcie kontroluje Rząd.

Sejm ma prawo żądać ustąpienia Rządu lub Ministra, pociągnąć wespół z Senatem, Prezesa Rady Ministrów lub poszczególnego Ministra do odpowiedzialności konstytucyjnej oraz — interpelować Rząd, t. j. żądać wyjaśnienia co do poszczególnych zarządzeń lub postępowania Rządu, bądź poszczególnych Ministrów. Pozostawiając Sejmowi tak ważne uprawnienia, nowa Ustawa Konstytucyjna wyraźnie zastrzega, że „funkcje rządzenia Państwem nie należą do Sejmu".

W ten sposób nowa Konstytucja wyraźnie odgranicza się od dawnej (z 17 marca 1921 r.) przy której Sejm, a właściwie jego partje polityczne i posłowie na każdym kroku wtrącali się do rządów a posłowie więcej „urzędowali" po rozmaitych biurach ministerjalnych, aniżeli w Sejmie.

Sejm, według nowej Ustawy Konstytucyjnej składa się z posłów, wybranych w głosowaniu powszechnem, tajnem, równem i bezpośredniem (art. 3). Nowa Ustawa Konstytucyjna znosi tedy w głosowaniu na posłów t. zw. proporcjonalność czyli głosowanie na listy („numerki"). Głosuje się obecnie na nazwiska kandydatów. Nietykalność poselska została przez nową Konstytucję nieco ograniczona.

Nowa Ustawa Konstytucyjna ogranicza posłów w tem, że posłom nie wolno na swoje ani na obce imię nabywać dóbr państwowych, ani uzyskiwać ich dzierżaw, podejmować się dostaw i robót rządowych, ani otrzymywać od Rządu koncesyj lub innych korzyści osobistych.

S e n a t, jako druga Izba Ustawodawcza, rozpatruje budżet i projekty Ustaw, uchwalone przez Sejm oraz uczestniczy w wykonywaniu kontroli nad długami Państwa (art. 46).

Senat składa się z senatorów powołanych w ⅓ przez Prezydenta Rzeczypospolitej, a w ⅔ w drodze wyborów.

PAŃSTWO, SPOŁECZEŃSTWO, PRACA I JEDNOSTKA LUDZKA

Z przepisów ogólnych, zawartych w nowej Konstytucji, warto jeszcze wspomnieć, jak ujmuje ona stosunek wzajemny Państtwa, społeczeństwa, jednostek poszczególnych i ich pracy.

Artykuł 4 nowej Konstytucji powiada:

„W ramach Państwa i w oparciu o nie kształtuje się życie społeczeństwa.

Państwo zapewnia mu swobodny rozwój, a gdy tego dobro powszechne wymaga, nadaje mu kierunek lub normuje jego warunki.

Państwo powoła samorząd terytorjalny i gospodarczy do udziału w wykonywaniu zadań życia zbiorowego".

Jak widzimy, Państwo Polskie nie zamierza ograniczać ani gnębić lub paraliżować życia społecznego, przeciwnie zapewnia mu swobodny rozwój, a w razie

potrzeby nadaje kierunek. Również nie zamierza Państwo krępować twórczości jednostek. Artykuł 5 głosi:

„Twórczość jednostki jest dźwignią życia zbiorowego".

Państwo zapewnia obywotelom możność rozwoju ich wartości osobistych oraz wolność sumienia, słowa i zrzeszeń.

„Granicą tych wolności jest dobro powszechne.

Również jest podstawą rozwoju potęgi Rzeczypospolitej".

Państwo roztacza opiekę nad pracą i sprawuje nadzór nad jej warunkami. (Art. 8, p. 1 i 2).

Artykuł 9 tak określa ogólne cele Państwa Polskiego:

„Państwo dąży do zespolenia wszystkich obywateli w harmonijnem współdziałaniu obywateli na rzecz dobra powszechnego".

A więc nie kłótnie, nie walki, ale zgodne współdziałanie obywateli na rzecz dobra powszechnego jest celem Państwa Polskigio.

Wszyscy obywatele, którzy wezmą do serca i sumienia swego naczelny przepis nowej Konstytucji, że Państwo Polskie jest wspólnem dobrem obywateli, powinni w działalności swojej zarówno prywatnej, a tembardziej społecznej i politycznej kierować się przepisami nowej Ustawy Konstytucyjnej Rzeczypospolitej, by osiągnąć zgodne współdziałanie wszystkich obywateli Polski dla dobra powszechnego.

BRONISŁAW WANKE

JAK WYBIERAMY DO SEJMU

Dnia 8 września głosować będziemy na posłów do Sejmu. Po raz piąty w Polsce Odrodzonej odbywać się będą wybory do Sejmu.

Wybory obecne odbywają się innym porządkiem, aniżeli dotychczas, czyli na podstawie nowej ordynacji wyborczej, uchwalonej przez Sejm ostatni

Nowa ordynacja wyborcza zmniejsza liczbę posłów. Dotychczas Sejm składał się z 444 posłów, obecnie wybierzemy ich tylko 208. Zmniejszenie się liczby posłów miało na celu usprawnienie prac Sejmu. Wiadomo — w wielkiej gromadzie łatwiej o zwadę, niż o spokojną, rozumną pracę.

Prawo głosowania do Sejmu mają, jak to było dotychczas, wszyscy obywatele Rzeczypospolitej bez różnicy płci i wyznania. Jedynie wiek głosujących został podniesiony z 21 lat do 24-ch zaś wiek posłów na lat 30 skończonych. Chodzi o to, by w głosowaniu brali udział ludzie dojrzali, zaś na posłów wybierani byli ci, którzy już mają pewne doświadczenie życiowe i dali się poznać ze swej pracy obywatelskiej.

Najważniejsza zmiana, jaką wprowadza nowa ordynacja wybocrza, w oparciu o nową Kontsytucję, polega na innym, niż dotychczas, sposobie ustanawiana list kandydatów.

„Sejm składa się z posłów wybranych w głosowaniu powszechnem, tajnem, i bezpośredniem", mówi art. 2-gi nowej Konstytucji w punkcie pierwszym:

Niema tu mowy o proporcjonalności wyborów. Gdy niema proporcjonalności, nie może być głosowania na listy, czyli numerki. Musi być głosowanie na nazwiska kandydatów. Tak też postanawia nowa ordynacja wyborcza. Któż jednak ustanawia tych kandydatów na posłów?

Dotychczas było tak, że listy kandydatów ustanawiały zarządy lub komitety

partyjne. Wyborca miał do wyboru pomiędzy poszczególnemi listami (numerkami) ale nie osobami kandydatów. Najczęściej nie znał nawet ich nazwisk. Nowa ordynacja wyborcza znosi ten przywilej partyj politycznych. Kandydatów na posłów zatwierdzają obecnie nie komitety lub zarządy partyjne, lecz — Zgromadzenia Okręgowe.

W wyborach obecnych Państwo podzielone jest na 104 okręgi wyborcze i w każdym z tych okręgów ustala listę kandydatów na posłów Zgromadzenie Okręgowe.

Art. 32 nowej ordynacji mówi, że Zgromadzenie Okręgowe składa się:

a) z okręgowego komisarza wyborczego, jako przewodniczącego,

b) z delegatów samorządu terytorjalnego, wybranych: przez rady powiatowe, rady gminne, — po dwóch delegatów na gminę, liczącą powyżej 6.000 mieszkańców, a po jednym delegacie w pozostałych gminach, przez rady miejskie;

c) z delegatów samorządu gospodarczego i organizacyj zawodowych wybranych: przez Izbę Rolniczą, Izbę Przemysłowo-Handlową, organizacje zawodowe pracowników fizycznych, organizacje zawodowe pracowników umysłowych.

W okręgach wyborczych, liczących ponad 75.000 ludności miejskiej, w skład zgromadzenia wyborczego wchodzą nadto:

a) delegaci samorządu zawodowego, wybrani: przez Izbę Lekarską, Izbę Notarjalną;

b) delegaci zrzeszeń technicznych — po jednym na okrąg;

c) delegatki organizacyj kobiecych; w okręgach zaś, na których obszarze znajduje sę szkoła akademicka;

d) delegaci szkół akademickich.

Umyślnie przytoczyliśmy art. 32-gi nowej ordynacji wyborczej, by czytelnicy wiedzieli dobrze komu obecnie powierzone zostało ustalene list kandydatów na posłów.

Niektóre pisma przedstawiały sprawę tak, jakgdyby nowa ordynacja wyborcza pozbawiała ludność swobody w wyborze kandydatów. Tymczasem właśnie przy dawnym trybie ustanawiania list kandydatów ludność nie miała żadnego wpływu na układanie tych list. Układały je bowiem zarządy partyjne, gdzieś w Warszawie czy Krakowie, nie pytając o zdanie ludności danego okręgu wyborczego i narzucając jej kandydatów, których ona wcale nie znała.

Dzisiaj listę kandydatów na posłów układają delegaci rad gminnych, powiatowych, przedstawieciele samorządu gospodarczego i in., a więc mężowie obdarzeni już dawniej zaufaniem ludności, która ich wybrała do samorządu terytorjalnego lub gospodarczego. Jest więc wszelka pewność, że Zgromadzenia Okręgowe, powołują na kandydatów ludzi, dobrze znanych w okręgu ze swej działalności społecznej, charakteru, znajomości potrzeb ludności i spraw państwowych.

Nazwiska kandydatów ustalone zostały i podane do publicznej wiadomości d. 14-go sierpnia. Aż do do dnia 8 września, t. j. do dnia głosowania, ludność ma możność zastanowić się, kogo z proponowanych kandydatów uważa za najgodniejszego swego zaufania i powierzenia mu mandatu poselskiego.

W dniu głosowania wyborca podchodzi do stołu, za którym zasiada obwodowa komisja wyborcza, wymienia swe nazwisko i adres, poczem z rąk przewodniczącego otrzymuje kartę, na której wypisane są wszystkie nazwiska i imiona kandydatów w kolejności ustanowionej przez Zgromadzenie Okręgo-

we, oraz kopertę, opatrzoną pieczęcią okregowej komisji wyborczej. Otrzymawszy kartę i kopertę, wyborca udaje się za zasłonę, by nikt nie widział, na kogo głosuje i tam zaznacza na karcie kreskami nazwiska dwuch kandydatów, na których głos swój chce oddać.

Uważać należy, by nazwiska dwóch kandydatów zaznaczyć tylko kreskami, nie podkreślać ich, nie znaczyć krzyżykami, kropkami czy w jakiś inny sposób, gdyż głos będzie nieważny.

Jeśli wyborca ma większe zaufanie do nazwisk dwuch pierwszych kandydatów zamieszczonych na karcie, może nie stawiać żadnych kresek na karcie i włożyć ją do koperty tak, jak otrzymał. Głos jego policzony wtedy będzie dla dwuch pierwszych kandydatów. Po włożeniu karty do koperty (za zasłoną) wyborca oddaje ją przewodniczącemu, który w jego obecności wrzuca ją do urny.

Przed rozpoczęciem głosowania, komisja sprawdza czy urna jest pusta, poczem nakłada na nią pieczęcie urzędowe, po ukończeniu zaś głosowania pieczęcie są zdjęte i głosy obliczone przez komisję obwodową.

Wybranym na posła jest ten kandydat, który uzyskał większą ilość głosów, w porównaniu z innymi, ale conajmniej 10.000 głosów.

Tak więc każdy z posłów wybranych na podstawie nowej ordynacji wyborczej musi posiadać zaufanie conajmniej 10.000 wyborców w swym okręgu, którzy znać go muszą z imienia, nazwiska, no i z działalności, zasług. Nie może więc być mowy o tem, by poseł był przez kogokolwiek narzucony.

Nikt nie może zmusić wyborcę, by oddał swój głos na tego, a nie innego kandydata. Głosowanie jest tajne i odbywa się w tych warunkach, że swoboda decyzji wyborcy jest całkowicie zapewniona.

A każdy z nas zrozumie przecież łatwo, że w dzisiejszych ciężkich czasach niezmiernie ważną jest rzeczą, by na posłów wybrać ludzi najlepszych, najbardziej godnych zaufania ogółu ludności.

Gdy tego dokonamy, możemy mieć pełną nadzieję, że nowowybrani posłowie przez zbiorowy, rozumny wysiłek zdołają dźwignąć kraj z tej niedoli w jaką jest dziś pogrążony wskutek światowego kryzysu gospodarczego. Wybory obecne, które się odbywają na podstawie nowej ordynacji wyborczej, będą miały z pewnością przebieg o wiele spokojniejszy, aniżeli dawne.

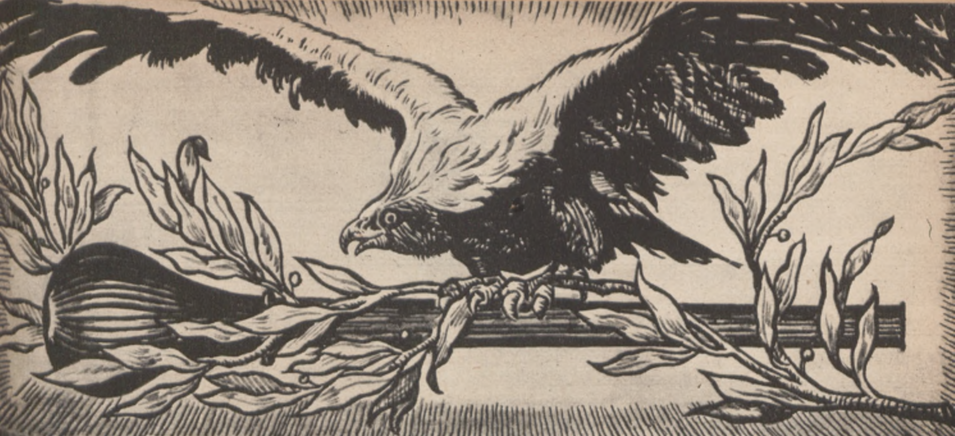
Niemasz w nich miejsca na dawne roznamiętnienie, rozgorączkowanie wyborców, bo niema w nich miejsca na walki partyj politycznych.

KAZIMIERZ MICHALSKI

NASZA POLITYKA GOSPODARCZA

W ciągu ostatnich kilku miesięcy przedstawiciele rządu wykazywali niejednokrotnie konieczność przeprowadzenia pewnych zmian w dotychczasowym systemie popierania rolnictwa i obrony cen produktów rolnych. Po tych zapowiedziach zapadły wkrótce ważne decyzje, takie, jak zmiana sposobu pracy Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych, zmiana systemu premjowania wywozu artykułów rolniczych i t. p.

Nowe zasady popierania produkcji rolniczej dadzą się najprościej i najogólniej ująć jako zwrócenie większej i baczniejszej uwagi na produkcję hodowlaną

JÓZEF PIŁSUDSKI

Pierwszy Marszałek Polski

Wódz Narodu i Wskrzesiciel Niepodległości

i przeznaczenie na popieranie tej produkcji poważniejszej, niż dotąd części środków, obracanych dotychczas na podtrzymanie cen rolniczych.

Zachodzi pytanie, dlaczego rząd właśnie w obecnej chwili przystępuje do takich zmian w zakresie popierania produkcji rolniczej.

Otóż jednostronne podtrzymywanie cen zbóż na rynkach krajowych i wykupywanie żyta przez P. Z. P. Z. doprowadziło stopniowo do tego, że rolnictwo nasze przerzucało się coraz silniej do produkcji żyta, wskutek czego ilości żyta przeznaczonego na zbyt stale wzrastały, przewyższając z zasady i zdolności nabywcze P. Z. P. Z. i pojemność magazynów i elewatorów, do których nadwyżka podaży nad spożyciem miała być usuwana.

Dalej należy podkreślić, że z roku na rok coraz trudniej przedstawiała się sprawa zbytu nadmiaru naszego żyta zagranicą. W roku bieżącym nasz wywóz żyta zapewne nie osiągnie rozmiarów wywozu w latach ubiegłych. Wiemy o tem wszscy dobrze, że Polska — jako kraj rolniczy musi wywozić część swej produkcji rolnej zagranicę, wiemy jednak również, że wywóz tu jest rzeczą niełatwą, że ma on do przezwyciężenia wiele poważnych trudności i przeszkód. Dlatego dbać musimy zawsze, by wywozić i sprzedawać zagranicę to, co da się najłatwiej wywieźć i najkorzystniej sprzedać.

Wywóz żyta czy innych surowców roślinnych, jeśli jest nawet możliwy — to z reguły, daje duże straty, które pokrywa dotychczas państwo, przeznaczając na ten cel olbrzymie sumy.

Tymczasem wywóz tych samych surowców roślinnych, przerobionych na mięso kalkuluje się dziś lepiej, przytem zbyt produktów mięsnych zagranicę jest daleko łatwiejszy i pewniejszy. Dowodem tego twierdzenia jest fakt, iż żyto nasze zakupywano przedewszystkiem do Danji, Niemiec, Szwecji i Holandji, gdzie zużywane było na paszę. Wskutek tego wymienione kraje wytwarzały same u siebie tanie mięso z naszego zboża, sprzedawane za bezcen. Czyż nie słuszniej będzie jeżeli potrafimy sami wywieźć nasze żyto do tych państw już w postaci przerobionej, szlachetniejszej, nie ponosząc przy tem strat, lecz nawet osiągając pewne zyski. A nie należy zapominać o jednem, Państwo to my, pieniądze państwowe to są nasze własne pieniądze gromadzone z podatków: jeżeli więc państwo dopłacać musi do wywozu żyta, to dopłaca pieniędzmi naszemi, które od nas wziąć musi. Dlatego choć pozornie rolnictwo korzysta z premjowania zboża, to jednak w gruncie rzeczy w znacznej części te premje samo sobie płacić musi.

Jednakże słuszną byłaby uwaga, iż dziś gdy rolnicy mają w stogach i spichrzach zebrane właśnie z pola zboże, nagłe przejście do popierania produkcji hodowlanej odbije się katastrofalnie na cenach żyta. Tak by było, tylko tak nie jest. Jeśli ceny żyta spadają, to dla powodów przytoczonych na wstępie niniejszego artykułu, a mianowicie w racji naszej nadmiernej jednostronnej produkcji zbożowej, gdyż przecież premjowanie wywozu zbóż będzie nadal utrzymane. Nowa polityka gospodarcza przewiduje jedynie rozszerzenie systemu premjowania na artykuły i produkty zwierzęce, które dotychczas były pod tym względem upośledzone w porównaniu z produktami roślinnemi.

Jest więc rzeczą jasną, iż nowe zasady premjowania wywozu obliczone są jedynie na to, by wyzwolić nasze rolnictwo z konieczności jednostronnego wywozu żyta, a dać mu możność eksportowania również i innych, szlachetniejszych, a więc droższych, lepiej opłacających się produktów.

EUGENJUSZ TOŁŁOCZKO

JAK SIĘ OBCHODZIĆ Z ODBIORNIKIEM KRYSZTAŁKOWYM

Najlepszy nawet odbiornik radjowy działa źle, jeżeli ulegnie uszkodzeniu jakaś część jego, albo instalacji radjowej. Aby zło naprawić — trzeba znać jego przyczynę, to też w razie wadliwego działania aparatu, musimy umieć skontrolować naszą instalację.

ANTENA jest najważniejszą częścią instalacji odbiorczej. Od jej dobroci i prawidłowego wykonania zależy w dużej mierze siła odbioru. Jednak pomimo bardzo starannego założenia anteny, należy co kilka miesięcy skontrolować, czy jest ona w zupełnym porządku. Pod wpływem deszczów i silnych promieni słonecznych tyki, na których zawiesiliśmy antenę, wypaczają się, skutkiem czego następuje duży zwis części poziomej anteny. Zdarza się bardzo często, że zwisająca antena, kołysze się przy silnym wietrze, dotyka części metalowych dachu, rynien, drzew znajdujących się w pobliżu, wywołując przez to silne trzaski, szmery w słuchawkach podczas odbioru programu. W takich wypadkach wypaczone tyki zastępujemy nowemi. Tyki dobrze jest co pewien czas pomalować smołą. Nasmołowane tyki są odporne na wilgoć.

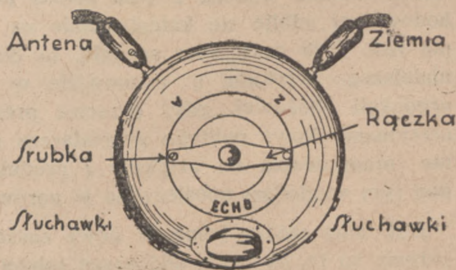
Trzaski i szmery mogą również wynikać z ocierania o dach doprowadzenia anteny. Należy w takim wypadku naciągnąć je i lepiej przymocować do tyki, znajdującej się nad oknem, przez które wprowadziliśmy doprowadzenie anteny.

Metalowa linka antenowa powinna być najmniej co rok czyszczona z kurzu i sadzy, które wpływają ujemnie na siłę odbioru. Zaśniedziałą linkę antenową można oczyścić łatwo papierem ściernym („glaspapierem"). Taksamo izolatory porcelanowe muszą być oczyszczone zapomocą wilgotnej ściereczki.

UZIEMIENIE, stanowiące niemniej ważną część instalacji antenowej powinno być kontrolowane podobnie, jak antena. Kto przy zakładaniu radja nie żałował trudu i wykonał uziemienie starannie, według fachowych wskazówek, ten rzadko doznaje zawodu. Najczęściej wada tkwi w kontakcie między przewodem doprowadzającym uziemienie i blachą lub jakimkolwiek innym przedmiocie metalowym, zakopanym w ziemi. Aby uniknąć przykrych niespodzianek, należy przed zakopaniem przedmiotu w ziemi, drut, doprowadzający przylutować, a miejsce zlutowane zalać starannie pakiem (najgorszy gatunek laku). Kto nie

Rys. 1

Rys. 2

wykonał tego w opisany sposób, ten musi zpowrotem odkopywać blachę, bądź inny przedmiot, użyty jako uziemienie, oczyścić miejsce styku z trutem i starannie zlutować. Jeżeli grunt jest badzo suchy, to w okresie miesięcy letnich należy miejsce, w którem zakopano blachę, często polewać wodą.

ODBIORNIK. Najbardziej rozpowszechnione, korzystających z odbioru słuchawkowego, są odbiorniki „Echo" i „Detefon" (rys. 1 i 2). Dlatego przy omawianiu wad, powstających w odbiornikach, będziemy posługiwali się wymienionemi aparatami. Wskazówki te dotyczą również odbiorników detektorowych innych form oraz aparatów tego typu w wykonaniu amatorskiem.

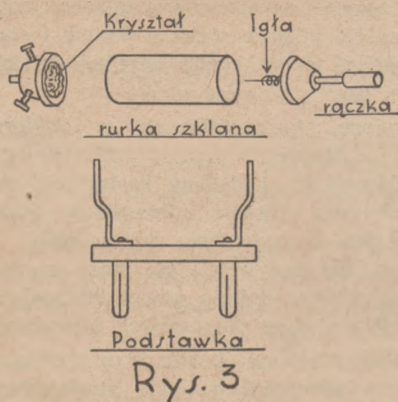
Kto obchodzi się ostrożnie z odbiornikiem, ten oczywiście nie może go popsuć. Każdy odbiornik detektorowy może pracować dobrze nawet kilkanaście lat, jeżeli będziemy posługiwali się nim ściśle według dołączonych instrukcyj.

KRYSZTAŁEK (DETEKTOR). Błąd popełniają wszyscy ci, którzy po dostrojeniu odbiornika do fali stacji nadawczej, kręcą niepotrzebnie skalą strojeniową, bądź przełącznikiem falowym. Jedynym organem regulacji odbiornika kryształkowego, po dostrojeniu go raz na zawsze do fali stacji odbieranej, jest detektor (kryształek). Igła detektora łatwo przeskakuje na różne miejsce kryształu przy silniejszych wstrząśnieniach odbiornika, np. uderzenia ręką w stół, rzucenie ciężkiego przedmiotu i t. p. Zdarza się jednak, że czasami przekręceniee skali strojeniowej poprawia siłę odbieranej audycji. Taki wypadek może nastąpić tylko wtedy, gdy antena obsunie się, skutkiem wypaczenia tyk.

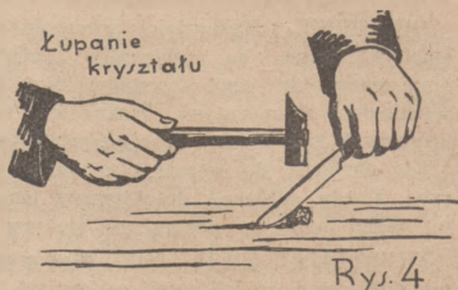
Jeżeli odbiornik jest dokładnie dostrojony do fali stacji odbieranej to siłę odbioru można polepszyć tylko przez umiejętne ustawienie igły na krysztale detektora. Igła nie powinna bardzo silnie naciskać na kryształek, lecz tylko dotykać jego powierzchni. Silny nacisk igły na kryształ zmniejsza siłę odbioru. Najczulszy punkt na krysztale można znaleźć tylko po kilku próbach, przestawiając igłę na różne miejsca jego powierzchni.

Przy wyszukiwaniu czułego miejsca na krysztale, słuchacze nerwowi, bądź nieświadomi, rozkruszają kryształ silnemi naciśnięciami igły. Tego należy unikać, bowiem przez to kryształ i igła psują się.

Rysunek trzeci przedstawia detektor rozłożony na części składowe, jakie znajdują się w odbiorniku „Detefon". Po wyjęciu detektora z odpowiednich gniazd odbiornika, pociągamy za rurkę szklaną ku górze, przytrzymując jednocześnie z obu stron miseczki metalowe. Gdy rurka z miseczkami wysunie się z bocznych sprężyn podstawki, wówczas można łatwo dostać się do kryształu. Drobne kawałeczki kryształu należy usunąć. Zdarza się, że po dłuższym okresie pracy kryształ traci swą czułość. Nie pomaga wtedy przestawianie igły na różne miejsca jego powierzchni; odbiór zawsze jest słaby. W takim wypadku należy przekręcić go inną stroną w miseczce bądź oczyścić jego powierzchnię. Kryształu i w tym wypadku nie wolno dotykać gołemi rękami. Gdy zachodzi potrzeba wyjęcia go z detektora, należy brać go przez czysty papier, lub przez czystą chusteczkę, nie dotykając bezpośrednio palcami. Kryształ łatwo można wyjąć z miseczki po odkręceniu śrubek. Stary kryształ, który stracił po dłuższym okresie pracy swą czułość, należy zastąpić nowym. Jeżeli kryształ jest bardzo duży, to można go odświeżyć przez odłupanie kawałka, zapomocą czystego noża, jak to przedstawia rysunek 4. Odnowiony takim sposobem kryształ należy umocować w detektorze w takiem położeniu, aby igła dotykała tylko jego odłupanej powierzchni.

Rys. 3

Rys. 4

Następnie przykładamy do rurki szklanej po obu stronach metalowe miseczki i wciskamy je między sprężyny podstawki. Stare kryształy można odświeżyć tylko wtedy, gdy są one dosyć duże i po odłupaniu części dają się zamocować w detektorze.

SŁUCHAWKI. Bardzo ważnym przyrządem, odtwarzającym dźwięki, są słuchawki. Czułość słuchawek, a więc i siła odbioru, należy od dobroci magnesów w nich umieszczonych. Należy więc przedewszystkiem wystrzegać się upuszczenia słuchawek na podłogę, rzucania niemi, gdyż może to wywołać pęknięcie muszli lub osłabienie siły magnesów. Zmniejszenie się siły magnesów wpływa ujemnie na czułość słuchawekż, przez co odbiór będzie słabszy. Gniecenie sznurów słuchawkowych, jak to często daje się zauważyć podczas słuchania audycji przez osoby nerwowe, powoduje przerwy i trzaski w odbiorze. Przy wkładaniu bądź wyjmowaniu słuchawek z odbiornika należy brać je tylko za wtyczki.

GDY ODBIORNIK ŹLE DZIAŁA

Jeżeli w odbiorniku nastąpiło uszkodzenie wewnętrzne, nie należy go rozkręcać, bowiem przez nieumiejętne odchodzenie się z nim, można go jeszcze więcej popsuć. Zepsuty odbiornik najlepiej oddać do naprawy tej firmie radjotechnicznej, która go wykonała. Przy drobnych zaś uszkodzeniach —

GDY ODBIORNIK ZUPEŁNIE NIE GRA:

1) Antena uziemiona; przestawić rączkę przełącznika antenowego na odbiór (położenie górne).

2) Igła nie dotyka kryształu; dosunąć igłę do kryształu i wyszukać czuły punkt na jego powierzchni.

3) Jedna z wtyczek słuchawkowych nie połączona z odbiornikiem; należy włączyć ją do odpowiedniego gniazda.

4) Wtyczka antenowa lub uziemienie odłączone od odbiornika; włączyć je do odpowiednich gniazd.

5) Nieprawidłowo nastawiony przełącznik falowy dla zakresu, na którym pracuje odbierana stacja; *przestawić gałkę przełącznika na odbierany zakres fal.*

6) Obluzowanie się śrubek we wtyczkach słuchawkowych lub nadłamanie sznurów; *sprawdzić słuchawki na innym odbiorniku, który działa dobrze* (naprzykład u sąsiada) *a po stwierdzeniu uszkodzenia oddać je do naprawy.*

7) Nadłamanie w przewodach antenowym lub uziemiającym, bądź brak kontaktu z wtyczkami i śrubkami przełącznika antenowego; *sprawdzić przewody i wtyczki.*

8) Uszkodzenie odbiornika; *sprawdzić go najpierw na innej antenie* (np. u sąsiada) *a jeżeli nie będzie grać, oddać go do naprawy.*

CICHY ODBIÓR

9) Igła dotyka do kryształu w nieczułym punkcie; *wyszukać czulszy punkt na powierzchni kryształu.*

10) Skala strojeniowa źle nastawiona, nie odpowiada odbiorowi żądanej stacji; *dostroić odbiornik do odbieranej fali.*

11) Stary kryształ (znieczulony); *wymienić go na nowy, lub wyjąć z detektora i odłupać jego kawałek, w celu odsłonięcia czułej powierzchni.*

12) Zadługa lub zakrótka antena (nie odpowiada wymiarom podanym w instrukcjach); *skrócić antenę lub założyć dłuższą.*

TRZASKI W SŁUCHAWKACH

Nadłamane sznury słuchawkowe lub słaby kontakt z wtyczkami, bądź z gniazdkami odbiornika; *sprawdzić sznury przy poruszaniu niemi lub dokręcić śrubki we wtyczkach, bądź rozgiąć ich końce za pomocą noża.*

15) Zbliżająca się burza (bardzo silne trzaski); *uziemić antenę.*

K. WYSZOMIRSKI
Inspektor C. T. O. i K. R.

PRZYPOMNIENIA GOSPODARSKIE NA CZASIE

Wrzesień: w domu, suszyć w dalszym ciągu owoce i warzywa, wyrabiać marmeladę, jeśli nie wiesz, jak to robić — zamówić trzeba samemu lub przez Koła Gospodyń Wiejskich książkę „Gospodyni Wiejska" Wandy Kacprzakowej. Kwasić ogórki, międlić len.

Przy inwentarzu. Krowy palikować na seradeli, owce strzyc, prosięta wrześniowe zostawić do chowu. Szczegółowo zacząć prowadzić kontrolę nieśności młodych kur. Nie spieszyć się ze sprzedażą drobiu, gdyż masowa sprzedaż w jesieniu powoduje taniznę.

W p a s i e c e. Zmniejszyć wyloty. Ule dobrze opatrzyć.

W o g r o d z i e. Dojrzałe owoce ostrożnie zbierać, sprzedaż uskuteczniać wspólnie z sąsiadami, kopać dołki do sadzenia drzewek, wycinać wyrostki korzeniowe i suche gałęzie.

W p o l u. Kosić potrawy, zbierać łubin, kończyć orki siewne, przyorywać łubiny i nawóz, nie pozwalać zazielenić, ani zaskorupić się podorywkom, należy je bronować, czy kultywatorować:

Do końca września muszą być ukończone zasiewy, pszenicy nie wysiewać bez bejcowania, zboża siewne wymieniać.

W K ó ł k u R o l n i c z e m. Kupić przez K. R. siewnik, maszyny do czyszczenia nasion. Wziąć udział w wystawach konkursowych młodzieży Wiejskiej a także wystawach krów czy owiec. Zamówić pismo rolnicze aby było co czytać w okresie zimowym, zamówić też kalendarz rolniczy na 1936 r. Zakupić radjo do świetlicy.

N a w s i i w g m i n i e. Zawczasu zamówić drzewo i węgiel do szkół, by dzieci w zimie nie marzły. Na zebraniu sołtysów omówić sprawę czytelnictwa i postarać się, aby każda gromada wioskowa miała w swojej wsi pismo fachowe, jakm jest „Przewodnik Gospodarski".

W s p ó ł d z i e l n i a c h. Nie zalegać w Kasie Stefczyka, nie przetrzymywać nawet dnia gotówki w domu. Zboże sprzedawać tylko za pośrednictwem spółdzielni.

M ł o d z i, zamykają konkursy rolnicze i organizujemy pokaz na zebraniu Sekcji rolnej omówić wyniki konkursów i przeegzaminować wszystkich tych, którzy prowadzili i mają prowadzić konkursy. Zamówić potrzebne książki na okres zimowy, kupić radjo do świetlicy. Zorganizować wycieczkę do Szkoły Rolniczej.

PAŹDZIERNIK.

W domu, kwasić kapustę, oszklić okna, odnowić prenumeratę pism na ostatni kwartał, przygotować dobre światło, aby można było wieczorami bez uszczerbku dla oczu czytać.

W z a g r o d z i e. Przed nastaniem słot jesiennych zwozić torf i drzewo na opał. Opatrzeć budynki na zimę.

P r z y i n w e n t a r z u. Paść krowy na saradeli ostrożnie, lepiej wypędzać później, przechodzić trzeba stopniowo na paszę zimową, nie dawać za wiele liści, gdyż możemy spowodować biegunkę, najlepiej nadmiar liści zakisić. Maciory najlepiej dopędzać do knura wkońcu października. Wybrakować drób, pozostały żywić dobrze, by się niosły dobrze zimą. Dobierać stadka rozpłodowe gęsi, kaczek i indyków, pozostałe tuczyć na sprzeedaż.

W p a s i e c e. Słabe roje podkarmiać.

W s a d z i e. Zbierać owoce, sortować je i najlepiej przechowywać do czasu, gdy najlepiej płacą. Orać między drzewami, sadzić drzewka młode.

W p o l u. Kończyć siewy, wybróżdzić dobrze oziminy, kończyć kopanie ziemniaków i zaczynać kopać inne okopowizny. Nadmiar zielonej seradeli, liści, końskiego zębu, zielonych mieszanek zakisić na kiszonki. Wywozić gnój pod buraki. Orać na zimę, pogłębiać orki okopowe.

W K ó ł k u R o l n i c z e m. Omówić sprawę racjonalnego żywienia inwentarza, poprosić w tej sprawie z C. T. O. i K. R. instruktora. Czytać wspólne gazety rolnocze i książki fachowe.

W e   w s i   i   w   g m i n i e. O ile sucho, poprawić drogi, przeprowadzić chodnik do szkoły, płacić raty podatków i ubezpieczeniowe.

W s p ó ł d z i e l n i a c h. Zamówić pasze treściwe przez Spół. Rolniczo-handlowe, miód sprzedawać do Związku Mleczarskiego i Związku Spożywców „Społem“.

M ł o d z i. Zorganizować wieczory samokształcenia, zaprenumerować kursy korespondencyjne. Zamówić do bibljoteki kalendarz Rolniczy na 1936 r.

LISTOPAD

W d o m u. Przesadzić kwiatki w doniczkach, wywietrzyć wszystko na zimę, bić olej z siemienia i rzepaku, makuch przeznaczać dla bydła, zabić karmika na słoninę i wędliny.

W z a g r o d z i e. Sadzić akacje, morwy i inne drzewa w obejściu gospodarskiem, opatrzeć dom na zimę, uporządokować gnojówki.

P r z y   i n w e n t a r z u. Krowy żywić według wydajności mleka, czyścić inwentarz i wypuszczać codziennie na dłuższy spacer. Nabyć lub zamienić tryka, tuczenie wieprzy, gęsi, kaczek i indyków.

P a s i e k a. Ule ogacić zaopatrzone dobrze na zimę, słabe podkarmić.

W s a d z i e. Sadzić młode drzewka, owijać je przed gryzoniami i mrozami, dołować resztę warzyw, na miejscu gdzie ma być rozsadnik, położyć nawóz, przerobić kupę kompostową, stary kompost przesiać.

W p o l u. Ostatnie orki przedzimowe. Oczyścić rowy, siać kainit pod jarzyny jak i na łąki.

W K ó ł k u   R o l n i c z e m. Urządzić kursy rolnicze z udziałem fachowców, dla gospodyń kursy gotowania i pieczenia. Zakupić więcej książek do bibljoteki, zorganizować wspólną sprzedaż i kupno produktów. Słuchać pogadanek fachowych w radjo.

W s p ó ł d z i e l n i a c h: krowy wycielone zgłaszać do mleczarni, wpłacać od nich udziały. Zboże sprzedawać przez Spół. Rol.-Handlową.

M ł o d z i: przerabiać wspólnie Kursy Staszica. Słuchać radja. Zorganizować uroczyście święto Niepodległości i Powstania Listopadowego. Urządzić wieczory dyskusyjne na temat Spółdzielczości, kółek Rolniczych, Kół Gospodyń Wiej., higjeny i t. p.

GRUDZIEŃ.

W domu: Z całą troską pomagać dzieciom w nauce, szyć letnią bieliznę, gwarzyć w rodzinie nad tem, jak poprawić społeczne życie wsi.

W z a g r o d z i e. Przed ostatecznem przykryciem kopcy sprawdzić, czy ziemniaki się nie psują. Opatrzeć okna inwentarskie, młócić zboże, zrobić obliczenie ze zbożem, nadwyżkę sprzedać przez Spółdzielnię.

P r z y   i n w e n t a r z u. Prowadzić ścisłą kontrolę udoju krów, nieśności drobiu, cielęta grudniowe hodować, macior nie zapasać, żywić racjonalnie.

W p a s i e c e: śnieg z wylotów zgarniać, nie zakłócać spokoju pszczołom.

W s a d z i e. W dzień suchy i pogodny można bielić pnie, zabezpiecza to przed mrozem i zającami.

W p o l u: niszczyć skorupę lodową na zasiewach, a w czasie odwilży spuszczać wodę. Na koniczyny, łąki wywozić kompost.

K ó ł k a R o l n i c z e. Prowadzić intensywnie prace oświatową wśród swoich członków, jak też w całej wsi, urządzić wspólny opłatek, przy tej okazji omówić program prac we wsi na przyszły rok. Postarać się aby nie było w Polsce wioski, w której brakowałoby radja i gazety fachowej.

W i e ś i g m i n a. Gdy są duże śniegi, a szkoła daleko, zorganizować kolejną dostawę dzieci do szkoły. Omówić budowę wioskowego „Domu Ludowego". Urządzić kurs dla sołtysów, radnych gminnych, jako przodowników życia społecznego na wsi, aby w przyszłym roku można było podjąć wytężoną pracę nad lepszą dolą wsi.

W S p ó ł d z i e l n i a c h. Sprawdzić o jakim procencie krowy dają mleko, zbierać za pośrednictwem K. R. spisy na nasiona i nawozy wiosenne, aby je na czas zamówić.

M ł o d z i. Ułożyć plan pracy na 1936 r. Urządzić ze starszymi wspólny opłatek, wybrać kandydatów do Szkół Rolniczych. Czytać i czytać książki i gazety a także słuchać radja, bo gdy zima minie, braknie wtedy i czasu.

STYCZEŃ I LUTY.

W domu, wakacje rolnika, to zima, trzeba ją należycie wykorzystać w pracy dla siebie i nad sobą, nie można rozstawać się z książką, kalendarzem rolniczym i radjem.

Pomyśleć nad planem zasiewów wiosennych, sporządzić dokładną kalkulację gospodarską za ubiegły rok. Z każdego domu, gdzie jest chłopiec, czy dziewczyna dorośli, trzeba je wysłać do Szkoły Rolniczej, które rozpoczynają rok szkolny od 15 stycznia.

W z a g r o d z i e. Zwozić budulec i drzewo opałowe, zrobić zapasy lodu na lato, reperować grabie, wozy, widły i t. p. Sprawdzić dokładnie kopce, zbierać popiół drzewny.

P r z y i n w e n t a r z u. Krowy pokrywać aby cieliły się na jesieni,, gdyż nabiał zimą najlepiej płaci. Krowy żywić według wydajności mleka. Owce wypędzać w dnie bezśnieżne na dobrze wyrośnięte żyta, kotne owce trzymać oddzielnie, konie żywić oszczędnie, pod świnie słać mocno, aby im zimno nie dokuczało. Kurom na noc dawać ziarno, a na dzień pasze lżejsze, pamiętać dla drobiu o czystej wodzie.

W p a s i e c e. Pilnować przed zasypaniem wylotów śniegiem i przed myszami.

W s a d z i e. Czyścić drzewa z mchu i przecinać gałęzie, niszczyć oprzędy owadów pod koniec lutego korony drzew spryskiwać mlekiem wapiennym.

W K ó ł k u R o l n i c z e m. Zaprosić na zebranie wszystkich młodzieńców, którzy do tej pory pracowali w Kołach Mł. Wiej. i którzy przyszli ze Szkół Rol. zapoznać z pracami K. R. Urządzać wspólne odczyty. Robić zapisy na nawozy sztuczne, nasiona, które już w lutym trzeba zamówić. Przeprowadzić lustracje gospodarstw wszystkich członków i na miejscu z każdym omawiać bolączki poszczególnych gospodarstw, jak też całej wioski.

W e w s i i g m i n i e. Na zebraniu sołtysów, rad gromadzkich i gminnych omówić najpilniejsze potrzeby kulturalne i gospodarcze okolicy i ustalić plan działalności w przyszłym roku budżetowo gospodarczym. Przekazać fundusze na kupno radja i bibljoteki rolniczej, jak też „Przewodnika Gospodarskiego" do świe-

tlic wioskowych, przewidzieć też pomoc w kupnie narzędzi do czyszczenia nasion, jak też budowy Domów Ludowych.

Współdzielniach. Przygotować dla spół. Mleczarskiej zapas lodu. Przygotować się na walne zebrania spółdzielni, zawczasu omawiając braki w ich prowadzeniu, wysuwać nowe myśli i plany. Przemyślane i dobrze opracowane wnioski zgłosić Zarządowi Spółdzielni w odpowiednim czasie.

Młodzi. Zorganizować uroczystość powstania Styczniowego, sprowadzić potrzebne broszurki do konkursów rolniczych, przypilnować aby z każdej wioski najmniej jeden chłopiec i jedna dziewczyna poszli do Szkoły Rolniczej. Wybrać dobrych przodowników zespołów konkursowych. Nie marnować ani jednej godziny na samokształcenie, czytać więc książki i słuchać radja.

INŻ. EDWARD BAIRD
Naczelnik Wydziału Produkcji Zwierzęcej
Min. Roln. i Reform Rolnych.

PIELĘGNACJA INWENTARZA

Zdawałoby się pozornie, że jeśli inwentarz nie daje odpowiedniego dochodu, to szkoda się jego pielęgnacją zajmować. Ot,, machnąć ręką na wszystko i czekać, co będzie. Tak stawiając spawę, można się jeszcze tylko gorszego doczekać.

Rozpatrzmy, na czem ma polegać pielęgnacja inwentarza i jaką korzyść może przynieść gospodarstwu.

Inwentarz (czy bydło, czy trzoda, owce lub drób) aby mógł przynosić odpowiednią korzyść, musi być: 1) zdrowy, 2) posiadać zdolność do wytworzenia w najkorzystniejszy dla gospodarstwa sposób właściwe produkty (mleko, mięso, pracę, jaja, tłuszcz, wełnę i t. d.), 3) być odpowiednio żywiony, 4) znajdować się w warunkach najkorzystniejszych dla siebie, zapewniających organizmowi zwierzęcia, odpowiednie warunki dla rozwoju i życia. Człowiek, oswajając zwierzęta, zmusił je do pzebywania w warunkach innych, niż miały je na swobodzie w stanie dzikim. Warunki te są niejednokrotnie znacznie gorsze.

Zwierzę, znajdujące się na wolności, ma możność — przebywając na pastwisku — oddychania czystem powietrzem, korzystania z dobroczynnego, niczem nienadającego się zastąpić działania światła słonecznego, poruszania się, utrzymania swego ciała w czystości dzięki tarzaniu się, ocieraniu się o drzewa i t. p.

Przyjrzyjmy się w jakich najczęściej warunkach znajduje się inwentarz w gospodarstwach. Pomijam tu sprawę żywienia, które w większości wypadków jest jeszcze źle zorganizowane. Zachodząc do obory zobaczymy inwentarz przebywający znaczną część życia unieruchomiony w budynku ciemnym, wilgotnym, źle przewietrzonym. Inwentarz w dodatku brudny, źle umieszczony, stojący lub leżący na brudnej ściółce, często nierówno ułożonej.

Zastanówmy się, czy tak być powinno, czy takie warunki bytowania inwentarza są właściwe i czy przynoszą korzyść gospodarstwu?

Z braku miejsca sprawę tę pokrótce omówię.

Pomieszczenie ciemne, brudne i wilgotne sprzyja rozwojowi chorób inwentarza. W brudzie i wilgoci lęgną się i przechowują przez długi bardzo czas zarazki chorobotwórcze.

Powietrze duszne, nasycone parą i wyziewami z obornika, zawierające gazy drażniące organa oddechowe zwierzęcia, sprzyjają występowaniu chorób, przedewszystkiem gruźlicy. Brud na skórze zwierzęcia uniemożliwia normalną pracę organizmu, utrudnia przebieg pewnych zjawisk (oddychanie przez skórę) co naturalnie ujemnie odbija się na zdrowotności zwierząt. Oprócz tego nawóz powoduje odparzanie skóry, stającej się następnie mało zdatną do przerobu.

Ściółka brudna, źle ułożona, nie daje możności przebywania w warunkach, jakich organizm zwierzęcia wymaga. Porównajmy czystość skóry zwierząt dzikich, czy też przebywających na swobodzie z brudną oblepioną nawozem skórą bydła czy trzody lub owiec — i zobaczymy w jak niewłaściwych warunkach utrzymujemy swój inwentarz.

Dalej — brak ruchu. Jest to może jedno z najbardziej zasadniczych niedomagań gospodarstw, nie posiadających pastwisk lub okólników w oborze lub chlewie. gdzie bydło lub trzoda całe swe życie spędza bez ruchu w oborze lub chlewie. Powoduje to zanik mięśni, słaby rozwój płuc i serca — należyty rozwój, których to organów posiada niesłychane znaczenie dla zdrowotności i produkcyjności organizmu. Utrzymywany bez ruchu organizm słabnie, staje się mniej odporny na rozmaite choroby, a przedewszystkiem gruźlicę. Wreszcie utrzymanie inwentarza w brudzie powoduje złą jakość produktów — mleka, jaj, wełny i t. p.

Brud, znajdujący się na skórze zwierzęcia lub w pomieszczeniu, przedostaje się do mleka, zostaje na wełnie i obniża wartość handlową tych produktów. Z brudnego mleka, w żadnej mleczarni nie potrafią zrobić dobrego masła, a sprzedając złe masło mleczarnia uzyskuje mniej, i mniej za mleko płaci swym dostawcom.

Wełna brudna, nasiąknięta gnojówką, jest spalona, krucha i posiada dla przemysłu małą wartość. Jaja brudne gorzej się przechowują i nabywcy mniej za nie płacą.

Przytoczone tutaj przykłady wskazują na ujemne rezultaty, jakie przynosi złe utrzymanie inwentarza, odbijające się na jego zdrowiu oraz obniżając cenę otrzymywanych produktów.

Chcę tutaj zaznaczyć, że poprawienie warunków bytowania zwierzęcia nie wymaga lub prawie nie wymaga nakładu pieniężnego. Każdy budynek można poprawić, ocieplić, rozwidnić, osuszyć i t. d. przy nieznacznym nakładzie pieniędzy (np. na wapno, szyby) lecz przedewszystkiem własną pracą. Stałe utrzymanie inwentarza w czystości, wyrównanie i podrzucanie czystej ściółki, wyczyszczenie krowy lub konia chociażby tylko wiechciem dobrze skręconym już da duże korzyści. Inwentarz będzie zdrowszy i produkty od niego otrzymywane będą lepsze, cenniejsze.

Chciałbym jeszcze podkreślić sprawę czyszczenia inwentarza, a przedewszystkiem krów. Praktyka wykazała, że krowy czyszczone szczotką (nie zgrzebłem) dają przy odpowiedniem żywieniu więcej mleka, niż nie czyszczona. Różnica dochodu da do kilku procent. Jeżeli do tego dodamy jeszcze możność utrzymania krowy w stanie zdrowym, i poprawienia jakości mleka — zobaczymy wyraźną korzyść osiąganą z tej pracy.

Naturalnie, że pomieszczenie odgrywa specjalną rolę w zimie. I obecnie, na jesieni należy dobrze opatrzyć pomieszczenie w chwili swobodnej, zawczasu pomyśleć o doprowadzeniu jego do należytego stanu, dającego możność przebywania inwentarza w odpowiednich dla niego warunkach. Zaopatrzenie żłobów w przegrody, uniemożliwiające wyrzucanie pod nogi paszy i jej niszczenie, dać

może w ciągu zimy dość znaczną oszczędność na karmie, umożliwiającą lepsze żywienie posiadanego inwentarza.

Ulepszenie pomieszczenia da również oszczędność na paszy, gdyż ta część paszy, którą organizm zużyć musi na ogrzanie ciała w zimnem pomieszczeniu, będzie zużyta na produkcję (mleka, mięsa, jaj) w ciepłym.

Stara zasada „pańskie oko konia tuczy", która tutaj może być rozumiana, jako dozór i stała pielęgnacja inwentarza, była i pozostanie nadal słuszną.

Zdajemy sobie jasno sprawę, że to, co otrzymujemy z hodowli, zależy przedewszystkiem od naszej umiejętności i starania w obchodzeniu się z inwentarzem. Dla poprawienia więc dochodowości gospodarstw i zapewnieniu hodowli dalszego rozwoju należy we własnym dobrze zrozumianym interesie gospodarstwa zwrócić większą uwagę na pielęgnację inwentarza.

INŻ. EDMUND BŁASZCZYK
Inspektor ogrodnictwa w Warsz. Izbie Rolniczej

PRZECHOWYWANIE WARZYW I OWOCÓW

Większość gospodarstw rolnych nie posiada specjalnie zbudowanych budynków do przechowywania owoców. Należy więc wykorzystywać inne pomieszczenia gospodarskie. Najodpowiedniejszemi do tego celu będą sklepione suche piwnice, śpichlerze lub opróżnione izby, w których wszystkie otwory starannie przed mrozami należy opatrzyć.

Najmniej do przechowania owoców nadają się strychy, na których owoce w czasie większych mrozów, mimo okrycia słomą — przemarzają, oraz kopce-doły trudne do przewietrzenia i niedostępne do częstego przeglądania owoców.

Gdy niema pomieszczeń, które możnaby zużytkować jako przechowalnie, najlepiej będzie sporządzić sobie zwykłą nadziemną piwnicę. Pod piwnicę należy wybrać miejsce możliwie suche. Wykopujemy ją w ziemi na głębokości jednego metra lub głębiej, co w zależności od poziomu wody zaskórnej. Piwnicę osłaniamy dwuspadowym dachem z desek, na które narzuca się warstwę mchu, ściółki, łęcin lub słomy, a wierzch jeszcze ziemią, którą pokryć można darnią. W dachu należy urządzić kominki — wyciągi o otworze średnicy około 50 cm., przy pomocy których można byłoby piwnicę taką w razie potrzeby przewietrzać. Iczba wyciągów kominowych zależy od długości piwnicy, na każde 5—6 metrów długości powinien przypadać jeden wyciąg.

Aby owoce dobrze się przechowały, potrzebne jest utrzymanie w przechowalni stosunkowo niskiej temperatury i dostatecznej ilości wilgoci. Najodpowiedniejsza temperatura dla jabłek jest od ½ do 2% C. Światło nie jest potrzebne, działa ono szkodliwie — przyspieszając dojrzewanie owoców.

Wietrzyć przechowalnie należy możliwie często; chłodne i czyste powietrze wpływa na dobre przechowywanie się owocu, zabezpiecza ono od przesiąknięcia owocu przykrym piwnicznym zapachem. Pozatem wietrzenie zapobiega nadmiernej wilgotności.

W razie gdyby owoce zaczęły się marszczyć, co świadczyłoby, że przechowalnia jest sucha — należy zwiększyć wilgotność przez spryskanie podłogi i ścian wodą.

Owoce układamy na półkach sporządzonych z luźno zbitych łat. Półki zrobimy tak szerokie, by ręką można było swobodnie sięgnąć aż do głębi; szerokość ich nie powinna więc przekraczać 75 cm. Wygodniejszemi od półek stałych są półki szufladowe, lub też paczki podobne do używanych przy przechowaniu cebuli. Paczki te ustawia się jedna na drugą, co pozwala na dobre wyzyskanie miejsca przechowalni. Prócz tego paczki mają zaletę, że przy przeglądaniu owoców można je łatwo przestawiać lub przenosić.

Również można przechowywać owoce układając je w skrzynki. Za podściełisko dla owoców służyć mogą skrawki papieru, suchy mech, wełna drzewna wilgot., piasek i prósz torfowy, w którym najlepiej przechowywać owoce.

Dobrym sposobem jest przechowywanie owoców w lekko wilgotnym piasku. W tym celu musimy uprzednio sami przygotować piasek; przesiewamy go przez sito, płóczemy i suszymy. Na spód skrzynki daje się cienką warstwę piasku, a na niej układa się warstwę owoców i tak do końca skrzynki. Poczem zabija się wieko.

Najlepszy materjał do przechowania owoców to prósz torfowy. Doświadczenia wykazały, że wybornie konserwuje on owoce, które zachowują w nim najdłużej swą świeżość i najmniej tracą na wadze. Prósz torfowy używa się w ten sam sposób jak piasek.

PRZECHOWANIE WARZYW

Wiele warzyw doskonale zimuje w gruncie, jak szpinak, jarmuż, chrzan, pietruszka, pory. Warzywa te pod lekkim przykrycie z nawozu i z liści lub łęt zimują w gruncie aż żdo wiosny. Niekiedy i te warzywa są również jesienią wykopywane i przechowywane w odpowiednich kopcach.

Kapusta biała, czerwona, włoska, brukselska, kalafjory, cebula, marchew, buraki muszą być przechowywane w sposób zabezpieczający je całkowicie bądź częściowo od przemarzania.

Sprzątanie warzyw należy wykonywać możliwie w czasie pogody suchej i słonecznej. Przy kopaniu warzyw należy zwracać uwagę, aby je nie kaleczyć i nie obijać.

Marchew, buraki, pietruszkę i brukiew obcina się z liści tak, żeby ściąć stożek wzrostu i wszystkie oczka uśpione znajdujące się na wierzchołku korzenia przy główce.

Warzywa można przechowywać w zimnych piwnicach, w kopcach lub dołach niektóre warzywa, jak wyżej było wspomniane, zimują pod lekkiem przykryciem w gruncie.

Piwnica powinna być zimna, zaopatrzona w odpowiednie wietrzniki. W ciepłych piwnicach warzywa ulegają łatwemu psuciu.

Piwnicę przed złożeniem warzyw należy wybielić, dno piwnicy oczyścić, stary piasek usunąć i zastąpić świeżym.

Warstwy ułożonych w piwnicy korzeni warzyw przysypuje się wilgotnym piaskiem lub jałową piasczystą ziemią.

Warzywa lepiej przechowują się na gruncie w wąskich małych kopczykach lub rowkach niż w piwnicy.

Miejsce pod kopce należy wybierać na kawałku ziemi piasczystej i nie podmokłej. Kopce powinny być wąskie od 50 cm. do 120 cm. Pamiętać należy, że im węższy będzie kopiec, tem lepiej warzywa będą się przechowywać. Do szybko psujących się warzyw należą: pietruszka, selery i marchew. Warzywa dołują

się jedną warstwą, ustawiając korzenie w pozycji stojącej. Doły z tak naładowanemi warzywami przysypuje się ziemią na 20—30 cm., a następnie przed nastąpieniem większych mrozów okrywa się liśćmi, słomą, lub łęcinami.

Kopce z innemi warzywami okrywa się początkowo ziemią na 10—15 cm., pozostawiając aż do przymrozków co 1½ 2 metrów wentylatory ze słomy w szczycie kopców. Przed większemi mrozami wentylatory zasypuje się.

Kapusta, biała, czerwona i włoska najlepiej przechowuje się dołowana wraz z korzeniami i liśćmi otaczającemi główkę, w kopcach lub w rowkach.

Kopce pod kapustę winny mieć 80—100 cm. szerokości, zagłębione na 15—20 cm., w ziemi. Główki kapusty ustawia się korzeniami do góry w trzy — cztery warstwy. Kopce takie okrywa się ziemią 30—40 cm . grubą.

Można dołować również kapustę w rowkach szerokości 50—60 cm. i głębokości 40 cm. Kapustę w rowkach ustawia się korzeniami do góry i przysupuje ziemią równo z powierzchnią. Przed nastaniem większych mrozów przykrywa się rowki liśćmi lub łęcinami.

Cebulę można przechować na strychach, najlepiej na budynkach krytych słomą. Cebulę na strychu składa się w warstwie 30—50 cm., i okrywa się w czasie silniejszych mrozów obficie słomą.

INŻ. JADWIGA TUROWA
Inspektorka hodowli drobiu w Warsz. Izbie Rolniczej

ŻYWIENIE NIOSEK

Nie przesadzę twierdząc, że prawie we wszystkich gospodarstwach wiejskich, kury żywione są źle i, że zadawana pasza jest marnowana.

Dlaczego?

Przedewszystkiem dlatego, że się nie waży i nie liczy. Żadna prawie gospodyni nie wie, ile paszy daje swoim kurom i nie wyliczyła, ile jej dać powinna daje się na oko i jest rzeczą prawie niemożliwą, by akurat dobrze utrafić, a jeżeli się nie utrafi, to oczywiście, rezultat musi być taki, że karmy da się zamało, albo zawiele. I w jednym i w drugim wypadku będzie to marnotrawstwem, bo jeśli kury dostaną paszy zbyt mało, to może im ona wystarczyć na utrzymanie się przy życiu, pokryje ona zapotrzebowanie t. zwanej paszy bytowej, kury na tej karmie może nawet będą dobrze wyglądać — ale nie będą się mogły dobrze nieść, będą więc darmozjadami.

Jeśli karmy da się zbyt dużo, to będzie ona, jak to się zwykle widzi, leżeć cały dzień w korytku. Ziarno bywa zwykle dawane oszczędnie; w nadmiarze zadawane są przeważnie mieszanki wilgotne (ziemniaki z osypką), które leżąc w korytku, wysychają, fermentują, kury w nich grzebią, zanieczyszczają swemi odchodami. Karma taka staje się po paru godzinach nietylko niesmaczna, ale często szkodzi zdrowiu kur.

A więc, by nie marnować paszy, trzeba obliczyć, jakie ilości poszczególnych pasz należy zadać dziennie kurom. Obliczone ilości trzeba odważyć. Codzienne jednak ważenie byłoby zbyt kłopotliwe, to też wystarczy, gdy uskuteczni się ważenie raz i zważone ilości odmierzy w odpowiednich naczyniach. Tak więc np. odważoną ilość ziemniaków wsypie się do sagana i zapamięta się ile miejsca zajęły, odważone ziarno, osypkę otręby twardej i t. p. wsypie się do przetaka lub miski i zapamięta, lub ołówkiem naznaczy, dokąd sięgała ta ilość, którą powinniśmy zadać kurom. Powtórzyć przeważnie trzeba wtedy, gdy zmie-

ni się rodzaj zadawanej paszy, bo np. ta sama na wagę ilość pszenicy zajmie nam mniej miejsca w naczyniu, niż owies, ta sama na wagę ilość śruty, zajmie mniej miejsca, aniżeli otręby. Pozatem należy obliczać i przeważać nanowo wtedy, gdy zwiększa się, lub zmniejsza ilość chowanych kur.

Poza ziemniakami, osypką, jęczmieniem i owsem, są lub mogą być w gospodarstwie inne produkty, które można i należy koniecznie wyzyskać. Do zbyt mało wyzyskanych, tanich a bardzo cennych, jako pasze, należą przedewszystkiem produkty mleczne, a więc: twaróg, mleko odłuszczone i t. p.; powinny one wejść jako stały dodatek do karmy. Zbyt mało również używana jest soja, groch, bobik dodawane, jako śruta w karmie miękkiej. Jeśli w gospodarstwie niema do rozporządzenia powyższych produktów, to jednak trzeba będzie chociaż w okresie jesiennym i zimowym dokupić mączki mięsno-kostnej i dodawać ją do paszy miękkiej — inaczej bowiem marnować będziemy zadawaną kurom paszę, gdyż nie dostarczymy jej składników potrzebnych na budowę, wynikiem czego będzie zupełnie wstrzymanie się lub też bardzo słaba nieśność.

Podam klka przykładów układania norm pasz, obliczonych w ilościach na 1 sztukę na 1 dzień.

1) rano i w południe:
50 grm. ziemniaka
15 „ otrąb pszennych
20 „ śruty jęczmiennej
20 „ twarogu

wieczorem:
25 grm. owsa
25 „ pośladu pszennego

2) rano i w południe:
50 grm. ziemniaka
15 „ śruty owsianej
20 „ „ z grochu
10 „ twarogu

wieczorem:
25 grm. jęczmienia
25 „ pośladu pszennego

3) rano i w południe:
50 grm. ziemniaka
15 „ śrutu z soi
20 „ otrąb pszennych
15 „ mleka odtłuszczonego

wieczorem:
25 grm. pośladu pszennego
25 „ jęczmienia

4) rano i w południe:
50 grm. ziemniaka
10 „ otrąb pszennych
20 „ śruty owsianej
15 „ mączki mięsno-kostnej

wieczorem:
25 grm. jęczmienia
25 „ owsa

Jak widać z przykładów, mieszanki wilgotne, jak również i ziarno, zestawia się z produktów różnych, ponieważ mieszanki złożone z szeregu rozmaitych pasz, dają lepsze wyniki żywienia.

Mieszanki wilgotne nie mogą być zadawane w formie zbyt wilgotnej, bo nie będą chętnie jedzone, ziarna, otręby, śruty, nie mogą być uszkodzone, wyjedzone przez robaki, wyrośnięte, zatęchłe — bo żywienie takiemi paszami, albo nie da oczekiwanych rezultatów, albo nawet może spowodować zaburzenia przewodu pokarmowego u drobiu.

Pamiętajmy jeszcze o tem, że kurom należy dostarczyć składników mineralnych — większość ich znajduje się w zadawanych pokarmach, jednak kura niosąca się, potrzebuje tak znacznych ilości wapna (na budowę skorupy jaj), że ilości zawarte w paszach, nie mogą wystarczyć. W warunkach, kiedy kura nie może sobie sama uzbierać i uupełnić tego składnika, trzeba dostarczyć jej wapnia w formie kredy mielonej lub okruchów wapiennych, dodanych do karmy miękkiej lub w osobnem korytku.

Aby kury nie odczuwały braku witamin, należy im w zimie, chociaż co kilka dni, poza podawaną normą — zadać w korytku trochę pasz, które zawierają te związki (mleko, świeże zieleniny, marchew, kukurydzę, kiełki zbóż, szczególnie pszenicy).

Wreszcie na zakończenie wspomnę o konieczności obliczenia przypuszczalnej ilości pasz, któremi w ciągu roku rozporządzać będzie gospodarstwo na potrzeby kur.

W zależności od tej ilości będzie można pozostawić, lub też trzeba będzie zmniejszyć ilość kur w chowanem stadku — bo każda przerwa w zadawaniu pasz spowodowana brakiem produktów, odbije się na dłuższy okres czasu ujemnie na nieśności, a tem samem przyczyni się do strat.

INŻ. J. CIEMNIEWSKI
Inspektor Centr. Komitetu do spr. młodzieży wiejskiej.

PRACA MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ

Od lat 30, t. j. od 1905 roku, młodzież wiejska organizuje się w Koła Młodzieży Wiejskiej i pracuje w swoich organizacjach, podnosząc się na wyższy poziom uświadomienia. Praca młodzieży zorganizowanej jest bardzo różnorodna, bo różne są potrzeby, zainteresowania, uzdolnienia członków. Jedni interesują się sprawam gospodarczemi i najwięcej zwracają uwagi na sekcje przysposobienia rolniczego i spółdzielczego; inni mają uzdolnienia artystyczne i ci tworzą sekcję teatralną organizują kapelę. Jeszcze inni, w sekcji kulturalno-oświatowej, zajmują się bibljoteką, dokształcają się, prenumerują pisma, urządzają kursy, wykorzystują radjo i t. p.

W sekcjach wychowania fizycznego lub przysposobienia wojskowego usprawnia się młodzież wiejska fizycznie i przyspasabia się na dobrych obywateli, żołnierzy. A koleżanki biorąc udział w wyżej omówionych sekcjach i w życiu i pracy samego koła — tworzą jeszcze sekcję koleżanek dla przepracowywania swoich spraw uświadomienia kobiecego, i przysposobienia się do trudnych obowiązków gospodyni, żony, matki, obywatelki.

Organizacja młodzieży ma za zadanie zaspokoić wszystkie potrzeby zorganizowanej młodzieży wiejskiej. A jednocześnie, organizacja ma przysposobić młodych członków do życia w starszem, zorganizowanem społeczeństwie. Do pracy w Kółkach Rolniczych, w Kołach Gospodyń Wiejskich, w spółdzielniach, w Samorządzie terytorjalnym (gromada, gmina, powiat), w samorządzie gospodarczym, wiejskim (Izba Rolnicza) i t. p. Bo przecież za 5 — 10 lat dzisiejsi młodzi — będą gospodyniami i gospodarzami i znajdą się w tych organizacjach. Oni będą odpowiedzialni za swoje gospodarstwa i za organizacje wiejskie, a też w dużej mierze za rozwój samorządu i Państwa.

Z potrzeb wewnętrznych wyrastały organizacje młodziety — rozwijają swe różnorodne prace, bo rozumieją odpowiedzialność, która na dorastających młodych spadnie.

Praca młodzieży wiejskiej w dobrze pracujących wsiach jest twórczą, samodzielną, przysposobieniową — opartą o samo — lub zespoło — kształcenie i wychowanie. Twórczość w pracach młodzieży wiejskiej jest widoczna w różnych działach: będzie to układanie własnych przyśpiewek,, inscenizowanie pieśni, pomysłowe urządzenie świetlicy, udoskonalanie narzędzi rolniczych, urozmaica-

nie zebrań i t. d. Szukanie sposobów lepszej pracy. Wyniki tej twórczości młodzieży za okres lat 30-tu są bardzo duże i przeważnie bezimiennych twórców. Jak kiedyś narastała bezimienna kultura ludowa w pieśni, muzyce, stroju, obyczajach, w gospodarstwie — tak i w latach ostatnich narastają: pieśni, inscenizacje, utwory powieściowe, pamiętniki, sekcje, przysposobienia spółdzielcze, wysadzanie dróg drzewami, własne bibljoteki, ulepszone i nowe narzędzia i wiele wiele innych twórczych bezimiennych wyczynów kulturalnych.

Dorobek kultury ludowej zwiększa się — młodzież wiejska posuwa kulturę ludową naprzód. I to jest bardzo cenne w pracach młodzieży wiejskiej. Pamiętam z czasu zeszłorocznego Zjazdu Polaków z Zagranicy następującym obrażek: w ogrodzie w Łazienkach Koła Młodzieży Wiejskiej zaczęły samorzutnie: śpiewać, inscenizować, tańczyć — przyglądali się temu z przyjemnością spacerowicze, a jedna starsza już pani powiedziała „jak oni sami umieją tworzyć — mają swój teatr, swoją pieśń, swoją muzykę a my mamy to już tylko za pieniądze i to znacznie gorsze, nie tak miłe". — A przecież była to tylko mała cząsteczka twórczości wiejskiej.

Samodzielność w pracy, to obok twórczości zagadnienie bardzo ważne. Twórczość i samodzielność są ze sobą związane. Wieś w życiu swojem jest samodzielna. Niema na wsi emerytur, ani zorganizowanej opieki lekarskiej, mało jest szkół zawodowych — rodzina czy gromada wiejska sama przez życie przepychać się musi — świadomość koniecznej samodzielności jest i w zorganizowanej młodzieży wiejskiej. Samemu, a co najwyżej w zespole koleżeńskim, trzeba rozwiązywać trudności: planu pracy, a nawet budżetu koła czy sekcji. Ciężkie jest życie dziecka cyz młodzieży — ciężkie samodzielne. Ciężka jest praca Koła Młodzieży Wiejskiej — ciężka samodzielna, ot taka jak życie.

Nie można dostać koni, trzeba iść na Zjazd 30 — 40 kilometrów, niema pieniędzy na prenumeratę, trzeba zrobić przedstawienie, trzeba zbierać po 10 groszy miesięcznie albo urządzić wspólne zbieranie grzybów, jagód — trzeba samodzielnie zorganizować trudne nieraz zadania w polu, w chlewie — nauczyciela rolnictwa w pobliżu niema, tylko zespół koleżeński. I pracują w myśl ideologa Orkana: „pospólnie a sam"".

Praca młodzieży wiejskiej ma ją przysposobić do życia w starszem społeczeństwie. Młodzież chce się usprawnić przysposobić — szuka dróg podniesienia własnych gospodarstw, podniesienia roli wsi w Państwie. Przysposobienie gospodarcze zdobywa przez przysposobienie rolnicze, przez kończenie szkół rolniczych, spółdzielczych.

I dąży młodzież wiejska do znalezienia się w wyższej uczelni wiejskiej w uniwersytecie wiejskim. Zorganizowana młodzież wiejska za lat 30 swej pracy rozbudowała sposoby zaspokajania swych potrzeb i stale coraz to nowe i doskonalsze mimo ciężkich warunków znajduje.

Fundament pracy — podstawa to samokształcenie i samowychowywanie się w dobrowolnym zespole koleżeńskim jakim jest Koło Młodzieży Wiejskiej, Praca w zorganizowanej młodzieży wiejskiej znajduje zwolna coraz żywszy oddźwięk — jest coraz bardziej doceniana przez działaczy społecznych, samorządowych, państwowych.

Zwiększają się pomoce oświatowe: dogodniejsze warunki korzystania z radja, może niezadługo ustawa bibljoteczna, zwiększająca się sieć Uniwersytetów Wiejskich, usprawnianie pomocy w przysposobieniu rolniczem.

Zorganizowana młodzież wiejska — to grupa pionierów, którzy w pracy swej ciągle idą naprzód.

WRZESIEŃ — 1935

Dni		Święta rzymsko-katolickie	Słońca	
			wsch. g. m.	zach. g. m.
1	**N**	**12 po Z. Św.**	4.15	18 26
2	P	Stefana	4.17	18.23
3	W	Szymona	4.49	18.21
4	S	Rozalji	4.51	18.19
5	C	Wawrzyńca	4.52	18.17
6	P	Zacharjasza	4.53	18.15
7	S	Anastazji	4.55	18.13
8	**N**	**13 po Z. Św.**	4.57	18.10
9	P	Piotra Kl.	4 58	18.08
10	W	Mikołaja	5 00	18 05
11	S	Prota	5.02	18.03
12	C	*Im. N. M. P.*	5.04	18.03
13	P	Filipa	5.05	17.59
14	S	*Pod. Św. Krz.*	5.06	17.56
15	**N**	**14 po Z. Św.**	5.08	17 54
16	P	Kornela	5.10	17.52
17	W	Styg. św. Fr.	5.12	17.49
18	S	Józefa	5.13	17.47
19	C	Januarego	5.15	17.44
20	P	Eustachego	5.16	17.42
21	S	Mateusza	5.18	17.40
22	**N**	**15 po Z. Św.**	5.20	17.37
23	P	Tekli	5.22	17.34
24	W	*N. M. P. od. w.*	5.23	17 32
25	S	Bł Ładysław	5.25	17.30
26	C	Cyprjana	5.26	17.28
27	P	Kosmy	5.28	17 26
28	S	Wacława	5.30	17.23
29	**N**	**16 po Z. Św.**	5.32	17.18
30	P	Hieronima	5.34	17.21

PAŹDZIERNIK — 1935

Dni		Święta rzymsko-katolickie	Słońca	
			wsch. g. m	zach. g. m.
1	W	Bł. Jana z Dukli	5.35	17.15
2	S	Aniołów Stróżów	5.37	17.13
3	C	Teresy od Dziec. Jezus	5.38	17.11
4	P	Franciszka z Asyżu	5 40	17 09
5	S	Placyda m.,Apolinar. ☽	5 42	17.06
6	**N**	**Matki B. Róż.,**	5.44	17 04
7	P	Marka pap.	5.45	17.02
8	W	Brygidy wd.,	5.47	17.00
9	S	Dionizego Areop. Lud.	5.49	16.58
10	C	Franciszka Borg.	5.50	16.55
11	P	† Emiljana m.	5.52	16.53
12	S	Maksymil. b. ○	5.54	16.50
13	**N**	Edwarda kr.	5.56	16.48
14	P	Kaliksta pap. m.	5.58	16.46
15	W	Teresy p., Jadwigi ks.	5.59	16.44
16	S	Gerarda	6.01	16.42
17	C	Małgorzaty Marji Alac.	6.02	16.40
18	P	† Łukasza Ew.	6.04	16.37
19	S	Piotra z Alkantary ☾	6.06	16.35
20	**N**	Jana Kantego. Ireny	6.08	16.33
21	P	Urszuli pm., Hilarjona	6.10	16.31
22	W	Korduli pm., Filipa	6.11	16.29
23	S	Ignacego, Seweryna	6.13	16.27
24	C	Rafała Arch.	6.15	16.25
25	P	† Kryspina	6.17	16.23
26	S	Ewarysta pap., Lucjana	6.19	16.21
27	**N**	**Chr. Króla,** Sabiny ●	6.20	16.19
28	P	Szymona i Tad. Ap.	6.22	16.17
29	W	Narcyza i Euzebji	6.24	16 15
30	S	Edmunda Alfonsa Rodr.	6.26	16.13
31	C	†† Antonina b., Łucji	6.27	16.11

LISTOPAD — 1935

Dni		Święta rzymsko-katolickie	Słońca	
			wsch. g. m	zach. g. m.
1	**P**	**Wszystkich Świętych**	6.29	16.09
2	S	Dzień zaduszny	6.21	16 07
3	**N**	Huberta b.	6.33	16.05
4	P	Karola Boromeusza ☽	6.35	16.04
5	W	Zacharjasza i Elżbiety	6.36	16.02
6	S	Leonarda, Feliksa	6.38	16.00
7	C	Amaranta Nikandra	6.40	15.58
8	P	† Gottfryda i Maura	6.42	15 56
9	S	Teodora	6.44	15.55
10	**N**	Andrzeja z Awelinu ○	6.46	15.53
11	P	Marcina b.	6.47	15.52
12	W	Marcina pap. 5 Br. Pol.	6.49	15.50
13	S	Stanisława Kostki	6 51	15.49
14	C	Józefata b. m.	6.53	15.47
15	P	Leopolda, Geltrudy	6.55	15.45
16	S	M. B. Ostrobr. Edm.	6.57	15.44
17	**N**	Grzegorza Cud., Salom.	6.68	15.43
18	P	Romana m.	7.00	15.42
19	W	Elżbiety ☾	7.02	15.40
20	S	Feliksa Wal.	7.04	15 39
21	C	Ofiarowanie N.M.P.	7.06	15.37
22	P	† Cecylji p. m.	7.07	15.36
23	S	Klemensa pap.	7.09	15.35
24	**N**	Jana od Krzyża Dk.	7.10	15.34
25	P	Katarzyny p. m.	7.12	15.33
26	W	Jana Berchm., Koron. ●	7.13	15.32
27	S	Walerjana, Wirgiljusza	7.15	15.31
28	C	Zdzisławy, Mansweta	7.16	15 30
29	P	† Saturnina i Filomena	7.18	15.29
30	S	Andrzeja Ap., Justyny	7.20	15.28

PRZEPOWIEDNIE POGODY

WRZESIEŃ

Przepowiednie pogody według 100-letniego Kalendarza: Z początku deszczowo Od 6-go oziębienie. Koło 10 silne wiatry, pogoda do 20-go. Od 21-go do końca zmiennie.

PAŹDZIERNIK

Przepowiednie pogody według 100-letniego Kalendarza: Do 7-go piękna pogoda ciepło, nocą przymrozki. Od 8-go do 17-go zmiennie. Od 18-go zimno, z końcem miesiąca w górach opady śnieżne.

LISTOPAD

Przepowiednie pogody według 100-letniego Kalendarza: Od 1-go do 7-go pogodne i ciepło. Od 8-go dżdżysto. Koło 15-go zimno i wiatry. Od 20 go do końca zmienna pogoda. opady śnieżne.

GRUDZIEŃ — 1935

Dni		Święta rzymsko-katolickie	Słońca wsch. g. m.	Słońca zach. g. m.
1	N	Eligjusza b., Natalji	7.21	15.29
2	P	Bibjany p. m.	7.23	15.28
3	W	Franciszka Ksawer.	7.24	15.27
4	S	Barbary p. m.	7.25	15.26
5	C	Saby op., Anastazji	7.27	15.26
6	P	† Mikołaja b.	7.28	15.25
7	S	Ambrożego b. Dk.	7.29	15.25
8	N	Niepokal. pocz. N.M.P.	7.30	15.24
9	P	Leokadji Walerji	7.31	15.24
10	W	N.M.P. Loretańskiej	7.33	15.23
11	S	Damazego, Sabiny	7.34	15.23
12	C	Aleksandra m.	7.35	15.23
13	P	† Łucji p. m.	7.36	15.23
14	S	Spirydjona b. Teodora	7.37	15.23
15	N	Walerjana b., Celiny	7.38	15.24
16	P	Euzebjusza, Albina	7.39	15.24
17	W	Łazarza	7.40	15.24
18	S	†† Gracjana, Wiktora	7.41	15.24
19	C	Urbana	7.41	15.24
20	P	†† Teofila, Juljusza	7.42	15.25
21	S	†† Tomasza Ap.	7.42	15.25
22	N	Zenona m.	7.43	15.25
23	P	Wiktorji p. m.	7.43	15.26
24	W	†† Adama i Ewy	7.44	15.27
25	S	**Boże Narodzenie**	7.44	15.27
26	C	**Szczepana męcz.**	7.45	15.28
27	P	† Jana Ap. i Ew.	7.45	15.29
28	S	Młodzianków	7.45	15.30
29	N	Tomasza b. m.	7.45	15.31
30	P	Eugenjusza b.	7.46	15.31
31	W	Sylwestra pap., Melanji	7.40	15.32

STYCZEŃ — 1936

Dni		Święta rzymsko-katolickie	Słońca wsch. g. m.	Słońca zach. g. m.
1	Ś	**N. Rok Obrz. P. J.**	7.46	15.33
2	C	Im. Jezus Nazarego	7.46	15.34
3	P	† Genowefy p.	7.45	15.35
4	S	Eugenjusza	7.45	15.36
5	N	**Telesfora m.**	7.44	15.37
6	P	**Trzech Króli**	7.44	15.39
7	W	Lucjana op.	7.44	15.40
8	S	Seweryna op.	7.43	15.41
9	C	Juljusza m.	7.43	15.43
10	P	Agatona	7.42	15.44
11	S	Hyginy p. Honoraty	7.42	15.45
12	N	**Arkadjusza m.**	7.41	15.46
13	P	Golfryda i Leona	7.41	15.48
14	W	Hilarego Dk.	7.40	15.49
15	S	Pawła I pust.	7.39	15.51
16	C	Marcelego sur. m.	7.38	15.52
17	P	Antoniego op.	7.37	15.54
18	S	Katedry św. Piotra	7.36	15.56
19	N	**Hendryka b. m.**	7.36	15.58
20	P	Fabjana i Sabastjana m	7.35	15.53
21	W	Agnieszki p. m.	7.34	16. 1
22	S	Wincentego Anastazji	7.33	16. 3
23	C	Zaśl. N.M.P. Rajmunda	7.31	16. 4
24	P	Tymoteusza b. m.	7.30	16. 6
25	S	Nawrócenie św. Piotra	7.28	16. 8
26	N	**Polikarpa b. m.**	7.27	16.10
27	P	Jana Chryzostoma Dk.	7.26	16.12
28	W	Walerego b.	7.25	16.13
29	S	Franciszka Sal. b.	7.23	16.15
30	C	Martyny p. m.	7.22	16.16
31	P	Piotra z. Nol. Jana	7.20	16.18

LUTY — 1936

Dni		Święta rzymsko-katolickie	Słońca wsch. g. m.	Słońca zach. g. m.
1	S.	Ignacego b. m.	7.19	16.20
2	N	**M. B. Gromnicznej**	7.17	16.22
3	P	Błażeja	7.16	16.24
4	W	Andrzeja Kors. b.	7.14	16.26
5	S	Agaty p. m.	7.13	16.28
6	C	Tytusa b.	7.11	16.30
7	P	Romualda op.	7. 9	16.32
8	S	Jana z Matty	7. 7	16.34
9	N	Apolonji P. m.	7.06	16.32
10	P	Scholastyki p.	7.04	16.38
11	W	Zj się N.M.P. w Lurd	7.02	16.40
12	S	7 założycieli Serwitów	7.00	16.41
13	C	Grzegorza II pap.	6.58	16.43
14	P	Walentego b. m.	6.56	16.45
15	S	Faustyna m.	6.54	16.47
16	N	Justjanny p. m.	6.52	16.49
17	P	Juljana z. Kap.	6.50	16.51
18	W	Szymona b. m.	6.48	16.53
19	Ś	Konrada n.	6.46	16.55
20	C	Leona b.	6.44	16.57
21	P	Feliksa b	6.42	16.59
22	S	Stol. Św. Piotra	6.40	17.00
23	N	Piotra Damjana Dk.	6,38	17.02
24	P	Wigilja św. Macieja ap.	6.36	17.03
25	W	Macieja apost.	6.33	17.05
26	Ś	Popielec Cezarego m.	6.31	17.07
27	C	Wiktora m.	6.29	17.09
28	P	Aleksandra b.	6.27	18.11
29	S	Teofila m.	6.25	17.13

PRZEPOWIEDNIE POGODY

GRUDZIEN

Przepowiednie pogody według 100-letniego Kalendarza: Do 9 silne mrozy. Od 10-go opady i zawieje śnieżne. Od 18-go do 23-go łagodne powietrze. Od 24-go do końca miesiąca mroźno i skąpe opady śnieżne.

STYCZEŃ

Przepowiednie pogody według 100-letniego Kalendarza: Do 6-go zawieje śnieżne. Od 7-go do 11-go pogoda i mróz. Od 12-go do 19-go pochmurno, miejscami opady. Od 20-go do końca powietrze zmienne.

LUTY

Przepowiednie pogody według 100-letniego Kalendarza: Od 15-go do 21-go pogoda, łagodny mróz. Od 22-go do 27-go opady, do końca łagodne powietrze.

PROGRAM POLSKIEGO RADJA

NA CZAS OD DNIA 1 WRZEŚNIA 1935 R. DO 1 MARCA 1936 R.

• W NIEDZIELE I ŚWIĘTA:

Godz.	9.00 rano	„Kiedy ranne wstają zorze“
„	9.03— 9.15	Gazetka Rolnicza
„	9.15— 9.40	Muzyka
„	9.40— 9.50	Dziennik poranny, ostanie wieści z kraju n ze świata oraz wiadomości o pogodzie
„	9.50—10.00	Odczytanie programu na cały dzień
„	10.00—10.30	Muzyka
„	10.30—11.57	Nabożeństwo wraz z kazaniem
„	11.57—12.00	Podanie dokładnej godziny z Warszawskiego Obserwatorjum Astronomicznego
„	12.00—12.03	Hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie
„	12.03—12.15	Co grają w teatrach
„	12.15— 1.00	Muzyka
„	1.00— 1.20	Słuchowisko teatralne
„	1.20— 2.00	Muzyka
„	2.00— 2.20	Odczytywanie prozy
„	2.20— 3.00	Muzyka
„	3.00— 4.00	Godzina rolnika
„	4.00— 4.15	Program dla dzieci
„	4.15— 4.45	Muzyka
„	4.45— 5.00	Pieśni polskie z całego kraju
„	5.00— 5.40	Muzyka
„	5.40— 6.00	Obrazki z różnych dzielnic kraju
„	6.00— 6.30	Muzyka
„	6.30— 7.00	Słuchowisko
„	7.00— 7.10	Zapowiedź programu na dzień następny
„	7.10— 7.15	Wiadomości sportowe
„	7.15— 7.45	Muzyka
„	7.45— 8.00	Pogadanka: co czytać?
„	8.00— 8.45	Muzyka
„	8.45— 8.50	Odczytywanie wyjątków z pism Marszałka Piłsudskiego
„	8.50— 9.00	Dziennik wieczorny, wiadomości z kraju i ze świata
„	9.00 9.30	„Na wesołej lwowskiej fali“ — słuchowisko humorystyczne
„	9.30— 9.45	Pagadanka o podróżach
„	9.45—10.00	Wiadomości sportowe
„	10.00—11.00	Muzyka
„	11.00—11.05	Wiadomości o pogodzie
„	11.05—11.30	Muzyka

W PONIEDZIAŁKI:

Godz.	6.30 rano	„Kiedy ranne wstają zorze“, potem lekcja gimnastyki
„	6.50— 7.20	Muzyka
„	7.20— 7.30	Dziennik poranny, ostatnie wieści z kraju i ze świata oraz wiadomości o pogodzie
„	7.30— 7.50	Muzyka
„	7.50— 7.55	Odczytanie programu na cały dzień
„	7.55— 8.00	Wskazówki praktyczne
„	8.00— 8.10	Program dla szkół
„	8.10—11.57	Przerwa
„	11.57—12.00	Podanie dokładnej godziny z Warszawskiego Obserwatorjum Astronomicznego
„	12.00 w poł.	Hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie
„	12.03—12.15	Dziennik południowy, wiadomości z kraju i ze świata
„	12.15— 1.25	Muzyka
„	1.25— 1.30	Chwilka dla kobiet
„	1.30— 2.30	Przerwa tylko dla radjostacji warszawskiej, wszystkie rozgłośnie prowincjonalne nadają programy radjowe
„	2.30— 3.15	Przerwa dla wszystkich radjostacyj
„	3.15— 3.25	Wiadomości z giełdy
„	3.25— 3.30	Wiadomości o eksporcie polskim (co wywozimy zagranicę?)
„	3.30— 4.00	Muzyka
„	4.00— 4.15	Lekcja języka niemieckiego
„	4.15— 4.45	Muzyka
„	4.45—5.00	Wesołe słuchowisko
„	5.00— 5.15	Pogadanka dla kobiet
„	5.15— 5.20	Wygłaszanie wierszy
„	5.20— 5.50	Muzyka
„	5.50— 6.00	Pogadanka przyrodnicza
„	6.00— 6.30	Muzyka
„	6.30— 6.40	Program dla dzieci
„	6.40— 6.45	Pogadanka o życiu kulturalnem i artystycznem
„	6.45— 7.00	Muzyka
„	7.00— 7.10	Skrzynka rolnicza (odpowiedzi na zapytania rolników)
„	7.10— 7.20	Zapowiedź programu na dzień następny
„	7.20— 7.35	Koncert reklamowy
„	7.35— 7.50	Wiadomości sportowe
„	7.50— 8.00	Monolog o rzeczach różnych z chwil obecnej
„	8.00— 8.30	Program dla żołnierzy w pierwszy i trzeci poniedziałek miesiąca, program dla strzelców — w drugi poniedziałek, a w czwarty poniedziałek — muzyka
„	8.30— 8.45	Muzyka
„	8.45— 8.55	Dziennik wieczorny wiadomości z kraju i ze świata
„	8.55— 9.00	Obrazki z życia dawnej i współczesnej Polski
„	9.00— 9.30	Muzyka
„	9.30—10.00	Wieczór literacki
„	10.00—11.00	Muzyka
„	11.00—11.05	Wiadomości i przepowiednie o pogodzie
„	11.05—11.30	Muzyka

WE WTORKI:

Godz.	6.30 rano	„Kiedy ranne wstają zorze“, potem lekcja gimnastyki
„	6.50— 7.20	Muzyka
„	7.20— 7.30	Dziennik poranny, ostatnie wieści z kraju i ze świata oraz wiadomości o pogodzie
„	7.30— 7.50	Muzyka
„	7.50— 7.55	Odczytanie programu na cały dzień
„	7.55— 8.00	Wskazówki praktyczne
„	8.00— 8.10	Program dla szkół
„	8.10—11.57	Przerwa
„	11.57—12.00	Podanie dokładnej godziny z Warszawskiego Obserwatorjum Astronomicznego
„	12.00—12.03	Hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie
„	12.03—12.15	Dziennik południowy, wiadomości z kraju i ze świata
„	12.15—12.30	Program dla szkół
„	12.30— 1.25	Muzyka
„	1.25— 1.30	Chwilka dla kobiet
„	1.30— 1.35	Wiadomości z rynku pracy
„	1.35— 2.30	Przerwa dla radjostacji warszawskiej, wszystkie rozgłośnie regjonalne nadają programy
„	2.30— 3.15	Przerwa dla wszystkich radjostacyj
„	3.15— 3.25	Wiadomości z giełdy
„	3.25— 3.30	Wiadomości o eksporcie polskim (co wywozimy zagranicę?)
„	3.30— 4.00	Muzyka
„	4.00— 4.15	Skrzynka Pocztowej Kasy Oszczędności
„	4.15— 4.45	Muzyka
„	4.45— 5.00	Pieśni polskie z całego kraju
„	5.00— 5.15	Pogadanka
„	5.15— 5.50	Muzyka
„	5.50— 6.00	Wiadomości pożyteczne w każdy pierwszy i trzeci wtorek miesiąca, skrzynka języka — w każdy drugi i czwarty wtorek
„	6.00— 6.30	Muzyka
„	6.30— 6.45	Odczytywanie prozy
„	6.45— 7.00	Muzyka
„	7.00— 7.10	Wiadomości rolnicze
„	7.10— 7.20	Zapowiedź programu na dzień następny
„	7.20— 7.35	Koncert reklamowy
„	7.35— 7.50	Wiadomości sportowe
„	7.50— 8.00	Pogadanka o różnych rzeczach z chwili bieżącej.
„	8.00— 8.10	Pogadanka Biura Studjów Polskiego Radja w każdy pierwszy i trzeci wtorek. Pogadanka o muzyce — w każdy drugi i czwarty wtorek miesiąca
„	8.10 10.30	Muzyka, w przerwie — dziennik wieczorny i obrazki z życia dawnej i obecnej Polski
„	10.30—10.45	Feljeton (obrazek)
„	10.45—11.00	Odczyt w języku obcym
„	11.00—11.05	Wiadomości i przepowiednie o pogodzie
„	11.05—11.30	Muzyka

WE ŚRODY:

Godz.	6.30 rano	„Kiedy ranne wstają zorze“, potem lekcja gimnastyki
„	6.50— 7.20	Muzyka
„	7.20—7.30	Dziennik poranny, ostatnie wieści z kraju i ze świata oraz wiadomości o pogodzie
„	7.30— 7.50	Muzyka
„	7.50— 7.55	Odczytanie programu na cały dzień
„	7.55— 8.00	Wskazówki praktyczne
„	8.00— 8.10	Program dla szkół
„	8.10—11.57	Przerwa
„	11.57—12.00	Podanie dokładnej godziny z Warszawskiego Obserwatorjum Astronomicznego
„	12.00 w poł.	Hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie
„	12.03—12.15	Dziennik południowy, wiadomości z kraju i ze świata
„	12.15—12.30	Pogadanka dla kobiet
„	12.30— 1.25	Muzyka
„	1.25— 1.30	Chwilka dla kobiet
„	1.30— 2.30	Przerwa dla radjostacji warszawskiej, inne st. czynne
„	2.30— 3.15	Przerwa dla wszystkich radjostacyj
„	3.15— 3.25	Wiadomości z giełdy
„	3.25— 3.30	Wiadomości o eksporcie polskim (co wywozimy zagranicę?)
„	3.30— 4.00	Muzyka
„	4.00— 4.20	Program dla dzieci
„	4.20- 4.45	Muzyka
„	4.45— 5.00	Pogawędka o muzyce
„	5.00— 5.20	Pogadanka
„	5.20— 5.50	Muzyka
„	5.50— 6.00	Słuchowisko humorystyczne
„	6.00— 6.30	Muzyka
„	6.30— 6.40	Skrzynka ogólna (odpowiedzi na listy słuchaczy)
„	6.40— 6.45	Wiadomości o życiu kulturalnem i artystycznem
„	6.45— 7.00	Muzyka
„	7.00— 7.10	Pogadanka rolnicza
„	7.10— 7.20	Zapowiedź programu na dzień następny
„	7.20— 7.35	Koncert reklamowy
„	7.35— 7.50	Wiadomości sportowe
„	7.50— 8.00	Reportaż aktualny (sprawozdanie z wydarzeń, prac i t. d.)
„	8.00— 8.45	Muzyka
„	8.45— 8.55	Dziennik wieczorny, wiadomości z kraju i ze świata
„	8.55— 9.00	Obrazki z życia dawnej i współczesnej Polski
„	9.00— 9.35	Muzyka
„	9.35— 9.50	Wygłaszanie wierszy
„	9.50—10.00	Zdobycze medycyny
„	10.00—11.00	Muzyka
„	11.00—11.05	Wiadomości i przepowiednie o pogodzie
„	11.05—11.30	Muzyka

WE CZWARTKI:

Godz.	6.30 rano	„Kiedy ranne wstają zorze", potem lekcja gimnastyki
„	6.50— 7.20	Muzyka
„	7.20— 7.30	Dziennik poranny, ostatnie wieści z kraju i ze świata oraz wiadomości o pogodzie
„	7.30— 7.50	Muzyka
„	7.50— 7.55	Odczytanie programu na cały dzień
„	7.55— 8.00	Wskazówki praktyczne
„	8.00— 8.10	Program dla szkół
„	8.10—11.57	Przerwa
„	11.57—12.00	Podanie dokładnej godziny z Warszawskiego Obserwatorjum Astronomicznego
„	12.00—12.03	Hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie
„	12.03—12.15	Dziennik południowy, wiadomości z kraju i ze świata
„	12.15— 1.25	Muzyka
„	1.25— 1.30	Chwilka dla kobiet
„	1.35— 2.30	Przerwa tylko dla radjostacji warszawsikej, wszystkie rozgłośnie regjonalne nadają programy
„	2.30— 3.15	Przerwa dla wszystkich radjostacyj
„	3.15— 3.25	Wiadomości z giełdy
„	3.25— 3.30	Wiadomości o eksporcie polskim (co wywozimy zagranicę?)
„	3.30— 4.00	Muzyka
„	4.00— 4.15	Program dla dzieci
„	4.15— 4.45	Muzyka
„	4.45— 5.00	„Cała Polska śpiewa" — pieśni z różnych stron kraju
„	5.00— 5.15	Odczyt
„	5.15— 5.50	Muzyka
„	5.50— 6.00	Pogadanka o książce i nauce
„	6.00— 6.30	Muzyka
„	6.30— 6.40	Pogadanka o różnych rzeczach
„	6.40— 6.45	Jak spędzić święto
„	6.45— 7.00	Muzyka
„	7.00— 7.10	Nowiny leśne — w pierwszy czwartek miesiąca, w pozostałe czwartki — wiadomości rolnicze
„	7.10— 7.20	Zapowiedź programu na dzień następny
„	7.20— 7.35	Koncert reklamowy
„	7.35— 7.50	Wiadomości sportowe
„	7.50— 8.00	Pogadanka o wydarzeniach chwili bieżącej
„	8.00— 8.45	Muzyka
„	8.45— 8.55	Dziennik wieczorny, wieści z kraju i ze świata
„	8.55— 9.00	Obrazki z życia dawnej i współczesnej Polski
„	9.00— 9.35	Słuchowisko
„	9.35 11.00	Muzyka
„	11.00—11.05	Wiadomości i przepowiednie o pogodzie
„	11.05—11.30	Muzyka

W PIĄTKI:

Godz.	6.30 rano	„Kiedy ranne wstają zorze", potem lekcja gimnastyki
„	6.50— 7.20	Muzyka
„	7.20— 7.30	Dziennik poranny, ostatnie wieści z kraju i ze świata oraz wiadomości o pogodzie
„	7.30— 7.50	Muzyka
„	7.50— 7.55	Odczytanie programu na cały dzień
„	7.55— 8.00	Wskazówki praktyczne
„	8.00— 8.10	Program dla szkół
„	8.10—11.57	Przerwa
„	11.57—12.00	Podanie dokładnej godziny z Warszawskiego Obserwatorjum Astronomicznego
„	12.00 w poł.	Hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie
„	12.03—12.15	Dziennik południowy, wiadomości z kraju i ze świata
„	12.15—12.40	Program dla szkół
„	12.40— 1.25	Muzyka
„	1.25— 1.30	Chwilka dla kobiet
„	1.30— 1.35	Wiadomości z rynku pracy
„	1.35— 2.30	Przerwa tylko dla radjostacji warszawsikej, wszystkie rozgłośnie regjonalne nadają programy
„	2.30— 3.15	Przerwa dla wszystkich radjostacyj
„	3.15— 3.25	Wiadomości z giełdy
„	3.25— 3.30	Wiadomości o eksporcie polskim (co wywozimy zagranicę?)
„	3.30— 4.00	Muzyka
„	4.00— 4.15	Pogadanka dla chorych
„	4.15— 4.45	Muzyka
„	4.45— 5.00	Program dla dzieci
„	5.00— 5.15	Reportaż (sprawozdanie z ważniejszych wydarzeń, prac i t. p.
„	5.15— 5.50	Muzyka
„	5.50— 6.00	Opowiadania o naszych miastach i miasteczkach
„	6.00— 6.30	Muzyka
„	6.30— 6.40	Pogadanka o rzeczach bieżących
„	6.40— 6.45	Pogadanka o życiu artystycznem i kulturalnem
„	6.45— 7.00	Muzyka
„	7.00— 7.10	Skrzynka rolnicza (odpowiedzi na listy rolników)
„	7.10— 7.20	Zapowiedź programu na dzień następny
„	7.20— 7.35	Koncert reklamowy
„	7.35— 7.50	Wiadomości sportowe
„	7.50— 8.00	Monolog o chwili bieżącej
„	8.00— 8.10	Pogadanka o muzyce — w każdy pierwszy i trzeci piątek miesiąca. Pogadanka Biura Studjów — w każdy drugi i czwarty piątek
„	8.10—10.30	Muzyka (w przerwie dziennik wieczorny oraz obrazki z życia dawnej i współczsnej Polski)
„	10.30—10.45	
„	10.45—11.00	Muzyka
„	11.00—11.05	Wiadomości i przepowiednie o pogodzie
„	11.05—11.30	Muzyka

W SOBOTY:

Godz.	6.30 rano	„Kiedy ranne wstają zorze", potem lekcja gimnastyki
„	6.50— 7.20	Muzyka
„	7.20— 7.30	Dziennik poranny, ostatnie wieści z kraju i ze świata oraz wiadomości o pogodzie
„	7.30— 7.50	Muzyka
„	7.50— 7.55	Odczytanie programu na cały dzień
„	7.55— 8.00	Wskazówki praktyczne
„	8.00— 8.10	Program dla szkół
„	8.10—11.57	Przerwa
„	11.57—12.00	Podanie dokładnej godziny z Warszawskiego Obserwatorjum Astronomicznego
„	12.00 w poł.	Hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie
„	12.03—12.15	Dziennik południowy, wiadomości z kraju i ze świata
„	12.15— 1.25	Muzyka
„	1.25— 1.30	Chwilka dla kobiet
„	1.30— 2.30	Przerwa tylko dla radjostacji warszawskiej
„	2.30— 3.00	Muzyka
„	3.00— 3.15	Skrzynka techniczna (porady dla radjosłuchaczy)
„	3.15— 3.25	Wiadomości z giełdy
„	3.25— 3.30	Nasz handel morski
„	3.30— 4.00	Muzyka
„	4.00— 4.15	Lekcja języka francuskiego
„	4.15— 4.30	Muzyka
„	4.30— 4.45	Wygłaszanie prozy
„	4.45— 5.00	„Cała Polska śpiewa" (pieśni z różnych stron kraju) W każdą pierwszą sobotę miesiąca — Nabożeństwo z Ostrej Bramy — o godz. 5.00—5.50
„	5.00 5.15	Odczyty (w każdą drugą, trzecią i czwartą sobotę miesiąca)
„	5.15—5.45	Nowości z płyt (w każdą drugą, trzecią i czwartą sobotę)
„	5.45— 5.50	O naszych zwierzętach (w każdą pierwszą sobotę miesiąca)
„	5.50— 6.00	Poradnik sportowy
„	6.00— 6.30	Muzyka
„	6.30— 6.40	Przegląd wydawnictw
„	6.40— 6.45	Pogadanka społeczna
„	6.45— 7.00	Muzyka
„	7.00— 7.10	Wadomości rolnicze
„	7.10— 7.20	Zapowiedź programu na dzień następny
„	7.20— 7.35	Koncert reklamowy
„	7.35— 7.50	Wiadomości sportowe
„	7.50— 8.00	Pogadanka o sprawach z chwili bieżącej
„	8.00— 8.45	Muzyka
„	8.45— 8.55	Dziennik wieczorny, wiadomości z kraju i ze świata
„	8.55— 9.00	Obrazki z życia dawnej i współczesnej Polski
„	9.00— 9.30	Pół godziny dla Polaków na obczyźnie
„	9.30—10.00	Wesołe słuchowiska: co drugą sobotę — z Warszawy, w pozostałe soboty — na zmianę z Poznania i Wilna
„	10.00—11.00	Muzyka
„	11.00—11.05	Wiadomości i przepowiednie o pogodzie
„	11.05—12.00	Muzyka

TREŚĆ NUMERU:

OBJAŚNIENIE NASZYCH ILUSTRACYJ NA OSTATNIEJ STRONIE OKŁADKI:

1) Owce na pastwisku. 2) Orka jesienna. 3) Kopanie kartofli. 4) Dzieci łowickie. 5) Antena na chacie wiejskiej. 6) Ojciec znanego poety chłopskiego, Młodożeńca, słucha radja. 7) Gromada wiejska buduje drogi. 8) Gospodyni wiejska z zainteresowaniem czyta „Radjo na wsi“. 9) Wielka wieża antenowa Polskiego Radja w Raszynie.

NAKŁAD STWIERDZONY REJENTALNIE: 50.000 EGZEMPLARZY

Redaktor: JANUSZ DELINIKAJTIS. — Wydawca: SPÓŁKA WYDAWNICZA „RA“ Sp. z o. o.

Zakł. Druk. F. Wyszyński i S-ka, Warszawa, Warecka 15

Na prawo: Model kopca Marszałka Józefa Piłsudskiego

U dołu: Cały naród sypie kopiec Marszałka na Sowińcu

Włościanie odprowadzają P. Premjera Sławka

Twórca konstytucji P. Premjer Sławek otrzymał w darze od ludu gospodarstwo w Racławicach

U góry: W Spale, rezydencji P. Prezydenta odbył się zlot harcerzy

Z prawej: Wspaniały okręt polski „Piłsudski“ wyruszył w pierwszą podróż

U dołu: Tańce góralskie podczas „Święta Gór“

W Afryce zanosi się na wojnę między Abisynją a Włochami

Defilada strzelców podhalańskich

1.

5.

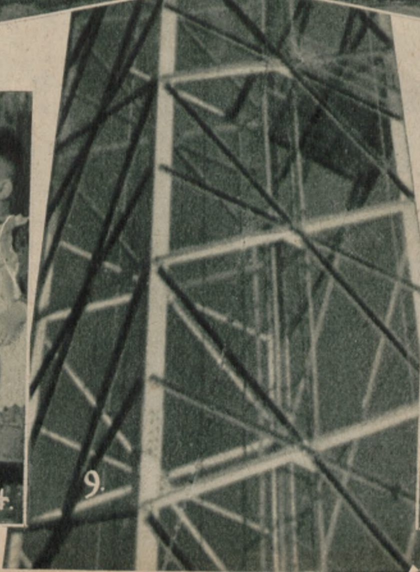

2.

6.

3.

7.

4.

9.

8.